

ČESKÁ ŽENA

ČASOPIS VĚNOVANÝ ČESKÝM KATOLICKÝM
ŽENÁM A DÍVKÁM V AMERICE.

ROČ. (VOL.) XXVIII. 3. SRPNA (AUG.) 1935.

ČÍSLO (NO.) 784.

Adresa: "ČESKÁ ŽENA", 1611 South 11th St. ST. LOUIS. MO.

Česká Žena

Published Weekly

Devoted to the interest of Czechoslovak
Catholic Women in America.

... Published by the ...

BOHEMIAN LITERARY SOCIETY
of St. Louis, Mo.

— Předplatné: —

Pro Spojené Státy \$2.75

Do Evropy a Kanady

a v St. Louis, Mo., poštou \$3.25

Adresa: — Address:

"ČESKÁ ŽENA"

1611 South 11th St. St. Louis, Mo.

28.—Neděle—Innocenc I. papež.

29.—Pondělí—Marta; Blažena.

30.—Úterý—Julita, m.; Angelina.

31.—Středa—Ignác z Loyoly.

Srpen

1.—Čtvrtek—Petr, apoštol v ok.

2.—Pátek—Alfons Liguori, uč. C.

3.—Sobota—Cyra; Aug. Gazotič.

Matka a Syn.

J. L. Jordan z Decatur, Ill., píše: "Dává mně značné zadostiučinění, že mohu svědčeti ve prospěch zásluh Dra Petra Hoboka. Po léta jsem byl trápen nezáživností, jisté potraviny působivše mně značné obtíže. Mnoho lékařského ošetření nepřineslo žádného užitku. Pamatuje si, že před léty moje matka užívala Dra. Petra Hoboka, učinil jsem s ním pokus a výsledky byly naprosto uspokojivé." Povzbuzující činnost zaživacích ústrojů a blahodárně působící na pochod vyměšování, tento právem slavný bylinný lék pomáhá přírodě vybudovat silné a zdravé tělo. Dra Petra Hoboka nemůže býti koupeno v lékárnách. Může býti opatřeno pouze od místních jednatelů, neb přímo od Dr. Peter Fahrney and Sons Co., 2501 Washington Blvd., Chicago, Ill.

Pijeme čistý čaj? Lidé se domnívají, že čaj, koupený v obchodě, jsou vesměs sušené lístky čajovníků. Kdyby však si dali čaj prozkoumati, našli by v něm různé přísady, náhražky. Čiňané

LUČNÍ THÉ

pro všechny vnitřní bolesti, nastuzení a flu. 50c balíček vyplaceně.

J. L. Irwinsky, Banner, Okla.

na př. míchají do čaje mladé lístí vrbové, sušené v dubnu a květnu. Toto lístí pak suší na slunci a praží je v pecích tak dokonale, že není od pravého lístí čajového k rozeznání. Na sto dílů čaje pak dávají asi 15—20 dílů lístí vrbového. Anglický konsul Medhurst vypočítal, že k míchání čaje se spotřebuje za rok 2000 metrick. centů lístí vrbového.

Mussolini a Hitler. Při návštěvě Hitlera u Mussoliniho zvolal Hitler: "Heil, Mussolini — hrdý imperátor!" — Na to Mussolini: "Heil Hitler — šikovný imitátor."

Bolavé a opuchlé nohy.

Uniontown, Pa., 13. října 1934.

Pošlete další 2 Nonat, která dobře účinkuje na bolavé a opuchlé nohy, za což vám srdečně děkuji. — J. Pulgetta.

Na suché bolesti nedává se náplast' dokud první na těle drží. — Pravá masť je s tímto Trade Mark—

Cena Nonat jest 50c a \$1, poštou 55c a \$1.05. Ptejte se vašeho lékárníka nebo jednatele, ale nic jiného neberte. — Pište přímo na naši adresu:

MARIE LEIBLINGER & CO.
P. O. Box 285. Altadena, California
V Chicagu u p. Nanák, 1724 W. 18th Pl.
V Cleveland, O. u pl. F. Krobůšek, 12718
Holborn Ave.

Čistota vnitřností - základ zdraví

TRINEROVO HOŘKÉ VÍNO

zbaví vás zácpy, nechuti k jídlu,
plynů, bolení hlavy, nespavosti.

Nemoci měchyře,

bříže při močení, pálení a řezání. Časté nucení na moč, hlavně v noci, zvláště u starších lidí, bolesti v zádech, revmatismus zmírňte a odstraňte použitím našich léků.

České Herbarium,
MISHICOT. WISCONSIN

ZBAVTE SE BOLESTÍ NOHOU!

Ať jsou to zanícené kotníky, spletené žíly, boláky, otevřené rány, Dr. A. J. Novákové

HOJIVÁ MAST KORUNA

bezpečně a rychle pomůže. Na kuřáka, kotníkové a jiné mozoly, odlepeniny na chodidle, moje náplasti

NO-CORN PLASTER

všech muk vás zbaví. Užívám obojí ve své praxi již 30 let a poradím Vám dobře. — Velká krabice Koruny 75c, menší 50c. Soubor 6 náplastí na kuřáka, "bunions" nebo na chodidla s velkou krabicí Koruny vyplaceně poštou \$1.00.

DR. ANNA J. NOVÁK

chiropradistka

3955 W. 26th St. Chicago, Ill.

Pravá česká povídla

švestková,
ananasová,
malinová a
meruňková
Prune,
Pineapple,
Raspberry and
Apricot Jams.)

PRO ČESKÉ HOSPODYŇKY NA VENKOVĚ

zasíláme po celých Spoj. Státech za
ceny mírné.

Jediná česká firma zasílající
povídla a zavařeniny.

Pište si o cenník.

KOŘÍNEK'S BAKERS' SUPPLY
COMPANY,

4830 W. 25th St. Cicero, Illinois
Ryze česká firma.

300 MŠÍ SVATÝCH ROČNĚ

pro členství za živa i po smrti v Mešním Svazu, ve prospěch Afrických Mísí
Jednou pro vždy příspěvek dvacet pět centů (nikdy není třeba obnovovat.)

Taky zemřelí mohou býti zapsáni.

ST. PETER CLAVER SODALITY FOR THE AFRICAN MISSIONS
3624 W. Pine Blvd. St. Louis, Mo.

ČESKÁ ŽENA

ČASOPIS VĚNOVANÝ ČESKOSLOVENSKÝM ŽENÁM A DÍVKÁM
V AMERICE

Adresa: "Česká Žena", 1611 So. 11th Street, St. Louis, Mo.

Entered as 2nd Class Matter Oct. 2, 1908, at the P. O. at St. Louis, Mo., under the Act of March 3, 1879

ROČ. (VOL.) XXVIII. ST. LOUIS, MO., 3. SRPNA (AUG.) 1935.

ČÍSLO (NO.) 784.

K. Balík:

Uč dítky stydlivosti.

Pohlavní pud vyvíjí se u dítek velmi brzy. — Hraje-li si čtyřleté děvčátko tak rádo s pannou, ji kolibá a uspává, není-liž to již neuvědomělá náklonnost k budoucímu mateřství?

Čím je dítě větší, tím je také větší jeho náklonnost ku hříchům, které šesté přikázání Boží zapovídá. —

Ochrana před těmito hříchy je stydlivost, a proto na vypěstění této ctnosti v mladé duši vynakládá pečlivá matka velikou péči. — Jakým způsobem to činí?

Hned od malička dává dítkám sama dobrý příklad. Je opatrná při mytí, svlékání a oblékání. — O pohlavních věcech před dětmi nemluví, neboť ví, že mladá mysl pase po takových věcech, že se jimi ráda obírá, jakmile něco zachytne, podržuje, vybere si vždy horší stránku, že ji takové věci dráždí a kazí.

Velmi osudného omylu se dopouští, kdo říká "děti tomu nerozumějí" — děti chápou více než se domníváme, a i kdyby nechápaly, srdce jejich nakazí se přece. Co malé dítě slyší nebo vidí, utkví mu nesmazatelně v paměti. "Kde staří jsou necudnými, bývá nevázanost mladých větší", správně napsal Plato.

Matka již od malička vštěpuje děcku smysl pro mravní čistotu a stydlivost.

Pro každé dítko připraví lůžko zvláštní, nedovolí, aby dvě spaly spolu, tím méně, aby spaly s dospělými.

Tvrdé lůžko je pro dítky nejvhodnější. Přikrývati se mají v létě přikrývkou, v zimě lehkou peřinou. Je-li místnost, kde spí, dostatečně vytopena, i v zimě přikrývka stačí. V posteli nemají se zbytečně povalovati, nýbrž mají vstáti, jakmile se vyspaly. Bledé tváře, vpadlé oči s černými pruhy kolem a všeobecná tupost bývají zhusta následky tajných neřestí.

Zvláštní pozornost věnuje matka společností svého dítěte. — Zlá společnost kazí dobré mravy. Zlá společnost i dítky mravně dovede brzy změnit a zkazit. Proto matka dbá, aby dítě její nehrálo si s dětmi nemravnými a s lidmi nemravnými nepřicházelo do styku. Mnozí lidé mají v "zelených" řečech zvláštní zalíbení — proto at' si nehrají děti vedle dílen, staveníšť a míst, kde více lidí společně pracuje.

Velmi zhoubna je práce dítek v dílnách a továrnách, neboť co tam slyší, zkazilo by snad i anděla.

Dítky také nemají býti dávány příliš brzy na službu.

Zvláštní pozornosti zasluhuje dítky "na pastvě", neboť již Písmo Svaté praví, že synové Jakubovi pasoucí stáda "dopustili se velmi zlého hříchu." (Gen. 37, 2).

Pečlivá matka nepustí dítek do cirků, kde by slyšely necudné vtipy, nedovolí jim čísti nemravných knih a časopisů, nepustí jich do neslušných divadel neb obrazáren, nedovolí jim prohlížeti závadné obrazkové knihy a vůbec mysl jejich odvrací ode všeho, co by čerpa náklady do srdce nasaditi mo-

hlo. Oči jsou okna do srdce a těmito okny vniká tam často zloděj, aby ukradl, co tam nejdražšího.

Milá matko! Vychovávej dítky nábožensky a vštěpuj jim vědomí Boží všudypřítomnosti a vševedoucnosti. Pán Bůh všechno vidí, všechno před celým světem, lidmi i všechno před celým světem, lidmi i anděly, bude odhaleno — tot' nejjistější uzda, kterou pohlavní výstřednosti ovládnouti možno.

Zaměstnej dítky, neboť stojaté vody hnijí. Kdo je stále zaměstnán, nemá času na nepravosti mysliti. Práce a modlitba jsou vůbec největší dobrodinci lidí.

Kdybys chtěla dítky napomínati slovy Písma, hle, zde máš vhodné příklady: "Nekraluj tedy (již) hřích ve smrtelném těle našem, tak abyste poslouchali žádosti jeho, ani nedávejte údů svých hříchu za nástroj nepravosti, nýbrž oddejte se Bohu jakožto takoví, kteří (vstavše) z mrtvých jsou živí, a své údy (oddejte) Bohu za nástroj spravedlnosti." (Rim. 6, 12-13.). "To jest totiž vůle Boží, vaše posvěcení: abyste se zdržovali od smilství". (I. Thess. 4, 3.). "Nevíte-liž, že jste chrámem Božím, a že Duch Boží přebývá ve vás? — Kazí-li někdo chrám Boží, toho zkazí Bůh, neboť chrám Boží jest svatý, a tím jste vy." (I. Kor. 3, 16—17.).

Často se modleme o zachování čistoty k Matce Boží slovy: "Ó Paní má, ó Matko má, já se Ti zcela zasvěcuji. Tobě náležím; ochraňuj mne a opatruj jako svůj statek."

Harriet Beecher Stowe:

Strýček Tom

Mučedník.

Následujícího dne počala opět honba. Několik cizích pánů přijelo na koních a ze sousedstva přišlo mnoho negrů se psy, neboť si všickni majetníci sadů bavlněných v chytání negrů pomáhali. Legré naléval pilně kořalku nejen cizím pánům a dozorcům, nýbrž také negrům; jesti' to pravidlem, že se má pronásledování uprchlého negra považovati za den slavný.

Kassy přiložila ucho k jedné skulině ve střeše, a poněvadž vítr na střechu táhnul, mohla dosti mnoho z toho uslyšeti, o čem lidé na dvoře hovořili. Ač dosti ostražitá byla, zachvěla se přece v duši své, slyšíc, kterak celý močál mezi sebou rozdělovali, jak o dobrých vlastnostech psů rozmlouvali a rozkazy dostávali, kterak mají na uprchlé střilet a co s nimi dělat, až budou chyceny. Nejvíce záleželo Legrému na tom, aby je dostal živé do rukou.

"Velký všemohoucí Bože!" zvolala ustrašená Kassy; — "všickni jsme velcí hříšníci, ale což jsme zavinily, že má být osud náš tak hrozný! Kdybych se k vůli tobě nezdržovala, dítě," pravila vroucně k dívce, "vyšla bych k nim ven a děkovala bych tomu, kdo by mě zastřelil — což je mi platná svoboda? Navrátí mi děti mé, udělá mne tím, čím jsem byla dříve?"

Emelina, slabě, nezkoušené děvče, dostala před Kassy tajný strach. Nevědouc, co by učiniti měla, uchopila ji za ruku a políbila ji.

"Nečiň to," pravila Kassy a chtěla jí ruku odtáhnouti. "Tím by jsi mě navykla, že bych tě milovala; a já nechci na světě již nic

milovat."

"Ubohá Kassy, nemluv tak!" — pravila Emelina. "Dá-li nám Bůh svobodu, pak ti navrátí snad také děti své. A nenalezneš-li dítěte, budu já tvou dcerou — ach, kdož ví, zdali matku svou někdy ještě uvidím. Já tě budu vždy milovati, miluj ty mne nebo ne."

Útlá dětinská mysl zvítězila. — Kassy usedla vedle ní, vzala ji okolo krku, hladila měkké hnědé vlasy její, a s podivením patřila Emelina v její krásné oči, slzami zalité. — "Ó Emelino!" vzdychla Kassy, "pro děti své trpěla jsem hlad a žízeň, pro děti učinila jsem nejtrpčí věci, a oči mé se kali toužebností po nich! Zde! zde!" při tom tloukla na prsa, "zde je všechno prázdno a pustlo!"

Honba byla dlouhá a důkladná, ale tím více zlobil se Legré, když s prázdnotou domů přijel. "Sambo!" volal, "ted' hned přived' mi Toma. Ten pekelný chlap o všem tom zajisté ví. Já ho dobře včera pozoroval, jak se usmál, když jsem volal, že ty dívky utekly. A když jsme se dali všickni za nimi, zůstal pozadu, a když jsem se z dálky ohlédl, viděl jsem ho klečet a ruce vzhůru spínat. Zajisté o tom ví; ale já to z černé jeho kůže musím dostat anebo běda mu!"

Otrok běžel pro Toma. Tento uslyšev, že má jíti k pánovi, postavil košík svůj řka: "Pane, v ruku Tvou poručím ducha svého! Tys mě vysvobodil, Pane, milosrdný Bože!" a pak šel pokojně s otrokem, jenž ho vedl a po cestě takto mu hrozil: "Počkej, ted' dostaneš! Pán se na tebe hrozně zlobí. Uvidíš, co to je, pomáhat otrokům utíkat."

Těchto výhrůžek si Tom ani nevšímal — vyšší hlas volal v něm: "Neboj se těch, kteří tělo zabíjejí, duši ale zabít nemohou!" A jako by se prst Boží nešťastného muže dotknul a ho posílil, zmužil se a povzněl ducha svého. Duše jeho zachvěla se — hodina vykoupení přicházela.

"Viš-li pak, Tome," soptil rozvzteklý Legré se zat'atými zuby, uchytiv Toma za límec u kazajky a zatřásl jím, "viš-li pak, že tě dám do smrti ubičovat?"

"To může snadně být, pane," pravil pokojně Tom.

"Já jsem — se k tomu — odhodlal," pravil sadař strašlivě, "nepovíš-li, co o těch děvkách víš."

Tom neřikal ani slova.

"Poslouchej!" — řval pán jako vztekly lev a dupal nohama, — "mluv!"

"Nemám, co bych řekl, pane!" pravil Tom pomalu a vážně.

"Ty se opovažuješ říci mi, že nic nevíš, ty starý černý křesťane?" řval Legré.

Tom mlčel.

"Mluv!" zahřměl pán a dal mu hroznou ránu, "viš něco?"

"Něco vím," pravil Tom pokojně, "ale nemohu nic říci. Mohu umřít!"

Legré si hluboce oddechl, — chytil Toma za ramena, přiblížil tvář svou k tváři Tomově tak blízko, že se jí skoro dotýkala, a hřměl na něho strašlivým hlasem: "Slyš, Tome, já se k tomu odhodlal, že tě dám ubičovat. Tys se mi vždycky protivil, ted' ale vzdor tvůj zlomím, anebo tě dám ubít. To neb ono. Každou krůpěj krve, již v těle máš, budu počítat a každou z tebe vycedím, až se podáš."

Tom se díval chvilku na pána a pravil: "Pane, kdybyste byl nemocen, anebo se smrti zápasil, a já bych vás mohl vysvobodit, dal bych rád za to krev svou; a kdyby vycezení každé krůpěje krve z tohoto starého těla vaši nesmrtelnou duši zachovati mohlo, — rád bych ji prolil, jako ji Pán Ježíš můj za mne prolil. Ó pane, neuvalujte hřích tento velký na duši svou, bude vám to více škodit než mně! Učiňte se mnou třeba to nejstrašlivější, co můžete, trápení mé

bude brzy u konce; nebudete-li však vy litovati, nebude mítí trápení vaše nikdy konce."

Jako záračný tón hudby nebeské působila slova tato na Legrého; zarazil se muž ten divoký a mlčel. Ticho bylo tak velké, že bylo slyšeti klepání hodin, kteréž němou ručičkou poslední okamženi milosrdenství pro toto zatvrzelé srdce ukazovaly. Bylo to však jen malé okamžení — duch temnosti a zlého navrátil se hned zase v zatvrzelé srdce. Pln vzteku porazil zlý muž nebožehého otroka jednou ranou na zemi.

Co teď následovalo, kdož by měl srdce, aby to popisoval! Kdož by to mohl čísti, aby se nezhrozil! Co člověk dokázati s to je, to nemůže jiný člověk ani slyšeti — co člověk vytrpěti s to je, to si nesmíme dát ani vypravovati — tak hrozně to roznítí mysl naši.

Ale před dávnými časy byl Někdo, jehož utrpení proměnilo znamení hany a potupy v znamení slávy a věčného života; a kde duch Jeho je, tam ani trýznění ani bičování ani krve prolévání posledního zápas křesťana nehanobí, nýbrž tím slavnějším činí.

Byl snad samotěn ubohý Tom této dlouhé noci, noci plné strašlivého utrpení? Ó nikoli, vedle něho stál Onen, jenž před dávnými časy mnohem více trpěl, a záračně duši jeho silil. Ale i pokušitel stál vedle něho a každé okamžení dorážel naň, aby se vysvobodil od strašných bolestí vyrazením nevinných. Věrné srdce jeho však bylo pevné jako věčná skála. — Vědět' dobře, že mu není pomoci, bude-li mlčeti, ale ani to největší soužení nemohlo ho k jiným slovům přivést než k modlitbě.

"Již má skoro dost, pane," pravil Sambo proti své vůli pohnutý nad trpělivostí Tomovou.

"Jen mrskejte, až se podá! Jen ho řezte!" řval Legré. — "Každá krůpěj krve musí z těla jeho, nepřizná-li se."

Tom otevřel oči řka: "Vy bídní hříšníci! Ted' mi nemůžete již nic udělat! Odpouštím vám!" I klesnul do mdloby.

"Vskutku má už dost," pravil

chladné Legré; "no, teď má ústa zacpaná a nebude se již zpouzet. To jsem mu dal!"

Ale kdo zapče hlas tvého svědomí, ukrutníče? Kdo shasí oheň duše tvé na věky ztracené, v nížto oheň nevyhasitelný již plápolá!

Tom ale nebyl mrtev. Podivná slova jeho a nábožné modlitby pohnuly srdce zhovadilých černochů, kteří byli vykonavateli ukrutnosti Legrého, a sotva že tento odešel, odvázáli Toma a hleděli ho zase vzkřísiti — jako by to bylo nějaké dobrodružství pro něj!

"Ach, zajisté jsme dokázali něco ukrutně zlého!" vzdychl Sambo; "kýž to jenom na pána padne a ne na nás!"

I vymyli mu rány, a an Legré již pohodlně ležel, nastlali negrové také Tomovi zkažené bavlny, aby na ní ležeti mohl, a jeden šel do domu, prose o sklenici kořalky, aby prý se posilnil, kterouž také dostal, přinesl jí do kůlny, kde Tom ležel, a vlil tomuto nápoji poznenáhla do úst.

"Ach, Tome! byli jsme na tebe příliš ukrutní!" vzdychl Sambo.

"Odpouštím vám z celého srdce," pravil Tom slabým hlasem.

"Ó Tome, pověz nám, kdo je ten Ježíš, jehož jsi celou noc o pomoc prosil?" pravil druhý negr.

Tato otázka posilnila Toma, i vypravoval ubohým zdívočilým lidem o Pánu Ježíši, o jeho živobytí a smrti, jeho moci a všudypřítomnosti, o vzkříšení posledního dne a o věčném životě. A zhovadilé tváře daly se do pláče — ponejprv za celé jejich živobytí.

"Proč jsem o tom dříve nikdy neslyšel?" vzdychl Sambo; "ale z celé duše tomu věřím, nemohu jinak! Pane Ježíši Kriste, smiluj se nad námi!"

"Ubozí lidé!" pravil Tom, "s radostí snesu ještě větší muka, jestli vás jenom k Pánu Ježíši přivedu. Ó Pane! račiž se ustrnouti nad těmito dušemi!"

Modlitba ta byla vyslyšena.

Mladý pán.

Následujícího dne před polednem přijížděl k statku Legrého v lehkém kočáře nějaký mladý pán s jedním služebníkem dlouhou alejí. Když přijel na dvůr, ptal se po

držiteli těchto sadů.

Byl to mladý Shelby, a aby chom věděli, kterak se sem dostal, musíme postoupiti u vypravování drobet nazpět.

Psaní, kteréž Tom z Nového Orleansu do Kentucky před tím dnem poslal, než ho prodali, zdrželo se pro nějakou zlou nehodu dva měsíce na jedné poště, a když konečně na určené místo přišlo, — nebylo možno pro Toma něco prospěšného učiniti. Paní Shelbová seděla u lůžka churavého manžela, a mladý Shelby, jenž zatím v statného mládence dorostl, musel býti doma, aby matce při obstarávání domácích záležitostí pomáhal. V této nemilé případnosti nemohli tedy paní Shelbová a syn její nic moudřejšího učiniti, nežli psáti do Nového Orleansu advokátovi, — jenž požádalost po panu Klérovi vyjednával; byltě Tom tak prozřetelný, že dal do psaní také jméno tohoto muže postaviti. Za nějaký čas umřel starý pan Shelby, a tu bylo teprve nesmírné práce a urovnávání všech záležitostí potřebí; — tu bylo účtů, prodávání, zkoumání a placení dluhů, tak že se po několik neděl na nic jiného ani pomysliť nemohlo. Mezitím odpověděl advokát, že byl Tom veřejně prodán, a mimo to, že za něj peníze dostal; ostatně prý o celé té věci nic jiného neví, a také se nemohl dověděti, kdo Toma koupil.

Tato odpověď neupokojila ovšem paní Shelbovou a tím méně syna jejího. I uzavřel u sebe tento, že se podívá sám do Nového Orleansu, maje na řece Mississippi něco k vyjednávání, a že se tam sám po Tomovi důkladně pozeptá a ho koupí.

Asi za šest měsíců po obdržení posledního psaní z Nového Orleansu bylo to, když se mladý Shelby na cestu do těch končin vydal. Již asi dva měsíce byl z domova a nenašel ještě po Tomovi ani nejmenší stopy. Ale náhodou — Bůh to tak řídil — našel onoho pána, jenž koupil matku Emelininu v Novém Orleansu, a ten mu pověděl, kam přišel Tom i s Emelinou. Ani půl hodiny neotáleje, — vsednul na parní loď a plavil se

po řece Red River za svým starým přítelem.

I dovedli ho k Legrému, kterýž mladého přichozícího příliš pohostinsky nepřivítal. "Slyšel jsem," pravil mladý muž, "že jste koupil v Novém Orleansu otroka jménem Toma, a rád bych zvěděl, zdali bych ho nazpět koupiti mohl."

Tvář Legrého se zamařila a vášnivě zvolal: "Ano, koupil jsem toho chlapa, ale po čertech jsem se s ním ošidil. Je to ten nejvzdornější a nejopovážlivější pes! Použij černochoy mé k útěku a pomohl skutečně dvěma divkám k uprchnutí, jichž každá 800 i 1000 dolarů stála. Přiznal se, a když jsem mu poručil, aby pověděl, kde jsou, postavil si hlavu a řekl, že to ví, ale nepoví, a skutečně nepověděl, ač tolik ran dostal, že jich nikdy žádný černochoch tolik neodnesl. Tuším, že se teď namáhá přijít, ale nevím, podaří-li se mu to."

Tvář mladého muže zarděla se jako záře a oči se mu svítily, ale neřekl přece nic jiného nežli: "Kde je Tom? rád bych ho viděl."

"Leží tam v té kůlně," pravil malý chlapec, jenž se byl právě k tomu hodil. Legré ho kopnul a zaklel, ale Shelby se obrátil a pospíchal do kůlny.

Tu ležel ubohý otrok jako omráčený; bolesti necítil, bytť v něm ukrutným bičováním všechno cit otupen. Shelby div neomdlel. — "Bože na nebesích! to jsou s to lidé dokázati?" zvolal pln bolesti a zaplakal nad nešťastným přítelem. Pak přiklekl k němu, vzal ho za ruku, řka důrazně a srdečně: "Ó strýčku Tome, zpatuj se! — Otevři oči! — Hleď, zde je u tebe tvůj přítel Jiří!"

"Pane Jiří," pravil Tom slabým hlasem a otevřel oči, "pane Jiří!" a jako pomatený díval se kolem sebe. Pomalu však naplňovala myšlénka na Jiřího celou duši jeho, a chladný zrak jeho rozjasnil se, — tvář se skvěla, tvrdé ruce sepjaly se a slzy prýštěly se mu z očí. — "Sláva Bohu na výsostech!" vzdychnul, "požehnaný, jenž přichází ve jménu Páně! Ach, teď rád umru, když jsem vás viděl. Vy jste na mne nezapomněli — to zahřívá duši mou, to blaží srdce moje! —

Vzdávej slávu Hospodinu duše má!"

"Oh, neumřeš, strýčku Tome!" volal Jiří, "nesmíš zemřít! Proto by byl Bůh kročeje mé sem nevedl, ale on mi sem cestu ukázal, abych tě vysvobodil z toho strašlivého místa!"

Tom plakal radostí a držel pevně ruku přítelovu, na níž velké slzy padaly.

V tom okamžení přišel ke kůlně Legré, hvízdal si, když se do ní podíval, a vida Shelbyho u Toma klečeti uštěpačně se tomu smál a šel dále.

Jiří beztoho již roznícený vyskočil a pospíchal za ním. "Pane!" zvolal prudce, "víte, co o tomto činu soudím? Že je to ukrutné tyranství, a jestli Tom zemře, tedy pomstím nevinnou krev jeho! — V celém světě rozhlásím ten mord, a v nejbližším městě udám vás úředně."

"Učiňte to, učiňte!" pravil úsměšně Legré. "Jsem věru žádostiv, co vyřídíte. Jak to dokážete? Kdo vám bude svědkem?"

Shelby viděl, že má Legré pravdu: ani jednoho svobodného človíčka nebylo na celé osadě, a svědectví otroka neplatí před právem nic. I bylo mu v tom okamžení tak okolo mysli, jakoby voláním po spravedlnosti nebesa protřhnouti musil — ale nebylo to nic platno.

"A konečně, proč děláte tolik hluku pro bídného černocho?" — řekl chladně a útrpně Legré.

Slovo to byla jiskra do sudu prachu: Jiří se přitočil a zasadil Legrému takovou ránu pěstí, že padl na zemi.

Bůh ho soudil! Na zemi ležel velký kámen s ostrými hranami; na ostrý roh tohoto kamene vrazila hlava Legrého právě kde je kost nejtenší, na spánku; kost se prorazila, a dírou vjela špička kamene do mozku. Bez sebe zůstal ležet, a Shelby se náramně ulekl; — myslit' v prvním okamžení, že ho pěstí zabil; vida však, že si Legré o kámen hlavu rozdrtil, upokojil se. řka: "To je řízení Boží!"

Shelby volal o pomoc. Sambo přiběhl a vida pána polomrtvého zhrozil se a odnesl ho s jinými otroky do jeho pokoje. Nato poslal

Shelby do nejbližšího města pro lékaře a duchovního. Legré nemluvil ani slova, měl zavřené oči a jen zhluboka vzdychal. Shelby šel k Tomovi a vypravoval mu tu nešťastnou událost. Tom zapomněl na své utrpení a sepjal nábožné ruce, řka: "Zázračné jsou cesty tvé, o Pane! Smiluj se nad ním!"

Večer přijel lékař a na první pohlednutí se vyjádřil, že zde není pomoci. Duchovní zůstal s Legré samoten; co s ním mluvil, může si každý pomyslit. Po dlouhé chvíli povolal Shelbyho a lékaře k Legrému, a tento se před nimi vyjádřil, že propouští všechny negry na svobodu a velí, aby se hotové peníze jeho mezi ně rozdělily. Sady bavlněné a všecko ostatní poručil onomu americkému spolku, jenž pracuje v této zemi o vyhlazení otroctví.

Žádal ještě viděti Toma. Když mu ho na slamníku, bičováním zohaveného přinesli, podal mu ruku řka: "Tome, odpusť mi!" — Tom plakal radostí a tisknul podanou ruku. "Pane na nebesích," modlil se, "uslyš hlasu volajícího k Tobě a odpusť mu! Ó jak velice odměňuješ utrpení mé!"

Ráno byl Legré mrtev. Duchovního ustanovil za vyplnitelce poslední vůle své, kterýž ho následujícího dne pochoval. Náramně se všickni podivili, když Kassy a Emelina též ku pohřbu přišly. Ještě více však se divili, když jim duchovní zvěstoval, že jsou všickni svobodni, a beze všech okolků peníze hotové mezi ně rozdělil. Kassy položila k tomu i ony peníze, jež na cestu byla vzala, ale podíl její a Emelinin obnášel víc, než dříve měly.

Příspěním úředním vyhotovil duchovní pro všechny negry listy na svobodu, a Bohu chválu vzdávajíce odešli mnozí z osady, jiní tam zůstali v práci za slušnou mzdu až do té doby, kde byl statek prodán a novému pánu doručen. —

Toto všecko trvalo asi dvě neděle, a mezi tím časem pozdravoval se Tom pod dohledkou lékařskou den co den. Radost nad příchodem svého mladého pána, radost nad tím, že utrpením jeho duše

Legrého od věčné smrti vysvobozena byla, a že je všemu ukrutenství na tom statku konec učiněn, a konečně radost nad vlastní svobodou a naděje, že brzy ženu a děti uvidí — to vše povznášelo ducha jeho a nedalo mu na bolesti ani mysliti. Konečně se pozdravil tak dalece, že se nebylo obávat, když pojedou ve voze k řece, aby se po parní lodi dále plavil. I opatřen pro Shelbyho, Toma, Kassy a Emelinu pohodlný vůz, a pomalu jeli odsud — z místa strašného utrpení. —

Šťastné shledání.

Konec vypravování našeho je krátký. — Po řece dostali se naši přátelé šťastně do Nového Orleansu. Nemuseli tam sice plouti, ale k vůli Emelině, kteráž tam svou matku najíti doufala, učinili tu zacházku. Emelina skutečně matku našla, a dobrý pán, u něhož matka byla, nezdráhal se prodati ji dceři za levný peníz, ježž ona z podílu po Legrém zapravila. A tak si koupila dcera matku svou, kteráž pak s přáteli našimi po řece Mississippi na parní lodi Cincinnati nazvané proti vodě se plavila. Tentokráte nepluli Tom a soudruhové jeho jako zboží, spoutáni mezi balíky bavlny, nýbrž jako lidé svobodní mezi svobodnými — ó jaká to byla pro ně blaženost!

Plavba tato trvala čtrnáct dní, a za tak dlouhý čas se zajisté na každé lodi nějaké známosti i s neznámými lidmi zapřádají. Jedna dáma na lodi, slyšíc při rozprávkách, že je Shelby z Kentucky, — hleděla se s ním seznámiti. Vypytávala se důtklivě na Kentucky a povídala, že tam za dětinství svého přebývala; a s úžasnutím pozoroval Shelby, že musila přebývati v sousedství jeho statku.

"Neznáte v sousedstvu svém nějakého muže jménem Vilkina?" ptala se paní.

"Jeden starý muž toho jména bydlel nedaleko našeho statku," — pravil Shelby, "ale my jsme s ním neměli co dělat."

"Neslyšel jste nikdy anebo neviděl jste mezi jeho otroky bílého chlapce, jménem Harris?"

"Áno, toho dobře znám," tvrdil

Shelby. "On si vzal panskou mě matky, uprchl však teď do Kanady." —

"Skutečně?" zvolala s úžasnutím paní. "Chvála Bohu!"

S podivením díval se na ni Shelby, ale neřikal nic. Paní poděřela hlavu na dlaň a dala se do pláče. "On je můj bratr!" pravila za chvíli. "Byl ještě chlapec, když mě pán jeho prodal. Šlechtěný muž koupil mě, dal mi svobodu a pojal mě za manželku. Nedávno zemřel, a já teď jdu do Kentucky, abych bratra vyhledala a koupila."

"Slyšel jsem ho několikrát povídat, že byla sestra jeho Emilie prodána," pravil Shelby.

"A ta Emilie jsem já!" zvolala radostně paní. "Prosím vás, povězte mi, jaký je z něho člověk?"

"Výborný!" ujist'oval Shelby; "pro učenlivost jeho vážili si ho všude. Vím to dobře, protože k nám často k ženě své chodíval a otec o něm vždycky chvalně mluvil." —

"Jaká je to dívka, — kterou si vzal?" ptala se paní.

"Pravý poklad!" pravil Shelby, "slíčn, milování hodné, nábožné děvče. Umí číst a psát, velmi krásně šít a vyšívát, a pěkně zpívá." —

"Byla ve vašem domě rozena?" ptala se paní.

"Nebyla, otec ji koupil v Novém Orleansu a daroval ji matce. Byla tehdy as osm neb devět let stará. Otec nechtěl matce nikdy říci, co za ni dal. Ale po jeho smrti našli jsme kupní listinu a viděli jsme, že za ni nesmírně mnoho dal — snad proto, že byla tak slíčná." —

Shelby seděl od Kassy odvrácen, když toto vypravoval, a neviděl, jak velice nad tím úžasovala, co slyšela. Když přestal mluvit, dotkla se ramene jeho, řkouc: "Nevíte, pane Shelby, jak se ti lidé jmenovali, od nichž pan otec váš dítě to koupil?"

"Nemylim-li se, jmenoval se prodáváč Simmons, aspoň se mi zdá, že stálo jméno toto na listině podepsáno."

"Bože na nebesích!" — zvolala Kassy a omdlela.

Ubohá Kassy! Když se zase

probudila, ležela na své posteli, jakouž na lodi každý pocestný má, plakala a vzdychala jako malé dítě. — Matko, jenž toto čteš, snad víš, nač myslila, snad také nevíš. Ale v této době cítila Kassy pevně, že měl Bůh s ní velké milosrdenství — bylat' Elisa, Harrisova žena, dcerou její!

Harrisova sestra, kteráž byla zámožná vdova, odebrala se s Kassy bez meškání do Kanady. — Emelina s matkou šli s nimi, nemohlat 'se Kassy od Emeliny odloučiti, a tato doufala, že se s matkou ve svobodné Kanadě lépe uживí než v otrockém Novém Orleansu. Kanada však je velká země, a nebylo snadno dopídit se stopy Harrisovy s jeho manželkou a dítětem.

Uplynulot' od té doby, co na břeh kanadský vstoupili, již více než pět let; nebylo však nic jiného naplat nežli cestovati od místa na místo, kde uprchlíci do země vstupují, a vyptávat se pilně; také to daly do novin, že hledají Harris s manželkou a dítětem. Konečně našly stopu jejich a brzy na to je samy. —

Harris byl výborným dělníkem u ctihodného mašináře, a dobře výdělkem svým živil rodinu, kteráž se mu o jednu dcerušku rozmnožila. Malý Harry chodil do školy a velmi pilně se učil.

S jakou blažeností se dobří ti lidé shledali, jak mnoho radostných slz prolili a jak vroucí díky Bohu vzdávali, jak mnoho sobě vypravovali, a jak se na budoucnost těšili, kdož by to uměl pověděti! —

Manžel sestry Harrisovy pocházel z Francie, a měl tam statek, kterýž manželka jeho po něm zdědila. I usjednotili se všickni naši přátelé, že popluží do Evropy a na statku tom že budou živi. Stalo se tak. Kapitán však lodi té, na níž se plavili, oblíbil si Emelinu pro krásu a ctnost její tak velice, že ji o ruku požádal. Přátele tyto opouštíme při svatbě na statku sestry Harrisovy ve Francii, a navracujeme se k našemu Tomovi.

Dodatek: — Snad bude mnohé matce příjemná zpráva, že se podařilo později naleznouti také Eli-

sina bratra Henryho, na něhož se snad od kalabusy čtenář upomene. Uprchl z otroctví o několik let dříve, než matka jeho svobody nabyla. I šel též za matkou, sestrou a přáteli do Francie.

— — — — —
Jiří Shelby psal matce jenom, kterého dne přijde. O Tomovi se ani nezminil, hodlalt' ženu jeho i matku svou tím více překvapiti. — Tom byl již docela zdrav.

Celý ten den bylo v domě Shelbyově živo a všecko plno radosti, vždyť očekávali mladého pána. — Paní Shelbyová seděla v teplém pokoji, bylot' již hezky pozdě na podzim a k večeru vál ostrý vítr. Na stole stálo blýskavé náčiní a sklenice, vše přistrojeno k večeři, a Tomova žena, čistě ustrojena, pořád něco ještě zbytečně urovnávala, a to proto, aby jen s paní mluvit mohla. "Tak, tak!" pravila, "ted' to bude jak náleží dobře. — Taliř jeho je zrovna na jeho nejmilejším místě, zrovna vedle kamen; pan Jiří vdycky rád v teple sedává. Milostpaní, ráčila jste dostat psaní od pana Jiřího?"

"Dostala, ale jen jeden řádek," řekla paní; — "píše mi jenom, že dnes večer přijede, bude-li mu to možno."

"Nepsal nic o mém starém?" — ptala se žena a rovnala pořád ještě talíře a sklenice.

"Ani slova," odpověděla paní, "poví prý nám všecko ústně, až jen bude doma."

"To je panu Jiřímu podobno," pravila žena, "on velmi rád sám všecko povídá; a také nenabližím, proč by toho měl tolik psát — psaní je beztoho těžká, zdlouhavá práce." — Paní se usmála. "Mně se zdá," pokračovala žena, "že můj starý děti ani nepozná. A ta holka, jak vyrostla! Ona stojí v kuchyni a dává pozor, aby se buchtý nespálily. Zrovna ty samé jsem pekla, co můj starý rád jídá, ty samé, které jsem mu toho dne na cestu dala, když ho ten tyran odvážel. Ach, dobrý Bože, jak mi bylo toho dne!"

Paní Shelbyová vzdychla; obávalat' se, že bude příchod synův nešťastný, protože se o Tomovi ani slovíčkem nezminil.

"Ráčila jste být tak dobrá," tázala se opět žena, "a vyměnila jste ty bankovky, co jsem já vysloužila, za jiné a podržela jste ty moje doma?"

"Ovšem", odpověděla paní. — "Záleží ti na tom tak tuze?"

"Velice," pravila žena. — "Já bych Tomovi ráda ty samé peníze ukázala, co jsem za něj vysloužila a co mi dal hospodský. — "Rád bych, kdybyste zde ještě mohla zůstat", — povídal mi při tom, já ale řekla: — "Děkuji, pane, ráda bych, ale nejde to, můj muž přijde domů, a paní mne tuze potřebuje"."

V tom hrčel ve dvoře kočár. — "Pan Jiří!" zvolala žena Tomova a běžela k oknu.

Paní Shelbyová běžela do síně a ve dveřích domovních padla na prsa synova. Žena Tomova objala muže svého a táhla ho za paní a panem Jiřím do pokoje. Jakého zde bylo dobrořečení Hospodinu, slz prolévání a radosti, když Tom na stole rozložené peníze viděl, — které vlastní žena jeho byla vysloužila, když děti své spatřil, — když každému, i samé paní Shelbyové, dětem i všem otrokům něco pěkného dal, co z cesty přinesl — kdož to může vypsati!

A když pak v noci před obrazem Spasitelovým ve své chaloupce se ženou a dětmi klečel, — byla jeho modlitba tak vroucná a srdečná jako v poslední oné trpké noci, když zde naposledy klečel.

— — — — —
Asi za měsíc po příchodu Tomově byli všickni otroci na statku do velké síně povoláni, aby tam poslechli, co jim pán poví.

Všickni náramně užasli, když pán hromadu papírů přinesl, každý jednotlivý papír četl a negrům rozdával. Byly to samé listy, jimiž udělil svobodu všem svým negrům — a bylo vzdychání, pláče a jásání bez konce.

Mnozí však se tlačili okolo něho a prosili ho, aby je neposílal pryč, a s úzkostlivou tváří vraceli mu listiny. "Nechceme být svobodnější nežli jsme," pravili, — "máme vše, co potřebujeme. Nevyhánějte nás z tohoto starého domu od sebe, od milostpaní a ode

všech ostatních!"

"Dobří lidé," pravil Jiří, když je trochu upokojil, "vždyť odtud nemusíte jít. Statek potřebuje k hospodaření tolik dělníků jako dříve; pro dům potřebujeme též tolik lidí. — Vy jste však ted' svobodní muži a svobodné ženy. Budu vám za práci tolik platit, mnoho-li vyjednáme. Prospěch váš je ten, že kdybych umřel, aneb o všecko přišel — což se státi může — nesmí vás nikdo prodat. Doufám, že se budete dobře chovat a tomu pilně učit, v čem vás vycvičiti chci s pomocí Boží."

Staříčkův negr, jenž na statku sešedivěl a oslepl, pozvednul své třesoucí se ruce, zvolaje: "Díky Hospodinu!" a všickni najednou poklekli, a upřímnější modlitby nevstupovaly nikdy k trůnu Páně jako z těchto věrných srdcí.

"Ještě vám něco musím říci," — pravil Jiří, a vypravoval, v jakém stavu Toma nalezl. "Když jsem jej tak ztrýzněného spatřil," pokračoval, "tak umučeného, že by kámen litostí nad ním se byl po-hnul, přisahal jsem k Bohu na výsostech, že nikdy otroka mítí nebudu a všechny že na svobodu propustím. Radujete-li se tedy ze své svobody, považte, že starý dobrý Tom za vás trpěl a utrpení jeho ve mně tu štastnou myšlenku vzbudilo, která mě ted' velice blaží. Pročež bud'te k němu a jeho ženě i dětem přivítivi. On zůstane dozorcem zdejší, jak dlouho bude chtít."

"A to bude do smrti!" zvolal Tom, jenž právě k tomu přišel. — "Ó Pane na nebesích!" zvolal ještě vroucně a sepal ruce do výšky, "jak srdečně děkuji ti za to utrpení, které jsi na mne seslal a které tolik dobrého způsobilo! — Ó jak zázračné jsou cesty Páně!"

Doslov a některá vysvětlení.

Útlomitným čtenářům našim, kterýmž by to posud známo nebylo, k vědomosti uvádíme, že hnusné otroctví v Severoamerických Státech, jak v povídce této vyličeno, roku 1865 za své vzalo. Jakých ale obětí na lidstvu a majetku to stálo! Severoamerické Státy čili Spojené Obce tvoří totiž spo-

lek mnoha států, ze kterých jedna část otroctví u sebe netrpěla, druhá naopak. Za příčinou toho panoval ode dávna mezi oběma spor, jenžto vždy větší vážnosti nabýval a roku 1862 v ohromnou občanskou válku vzplanul, ve kteréž asi půl milionu lidí o život přišlo a která se přemožením otrokářských států skončila.

Výjevy v povídce této líčené nemohou se tedy nyní, díky duchu lidskosti, ve Spojených Státech severo-amerických již opětovat.

K snadnějšímu vyzrozumění běhu povídky uvádíme ještě následující okolnosti.

Stát Ohio netrpěl otroků; z té příčiny utíkali se tam otroci z Kentucky prchli. Stát ten hraničí s Kentuckym, a mezi oběma pluje řeka Ohio. Obyvatelé tohoto státu podporovali útěk negrů všemožně, a zvláště sekta náboženská Kvakeři měla za jeden hlavní účel, negrům pomáhati. K této sektě patřili všickni podporovatelé Elisini a Jižního v naší povídce. Kvakeři měli zástavy čili štace po celém státu a od jedné zástavy k druhé dováželi negry ku "přátelům."

Slovo Kvadron a Kvadronka znamená potomka od negřice v třetím kolenu; říkají jim také "bílí negři". Mezi Kvadronkami nacházejí se dívky neobyčejné krásy. Děti bílého muže a negřice nazývají se "Mulati"; děti bílého muže a Mulatky jsou tito "Kvadro-ni"; děti bílého muže s Kvinterkou jsou bílí, na nichž není ani známka po negřici, kdežto Kvadroni i Kvinteroni ještě pod nehty rukou i nohou černou nebo hnědou skvrnu mívají.

Sandusky je městečko na břehu Erie ležící. Přes jezero plavili se uprchlí otroci do Kanady, jenžto jest obširná země, patřící Angličanům, od státu Ohio na sever ležící. Jakmile otrok na břeh kanadský vstoupil, byl svoboděn.

Louisville je největší město Kentucké. Cincinnati leží u řeky Ohio ve státu Ohio, a spolek tamní jeden podporoval silně uprchlé negry. New Orleans je hlavní město státu Louisiany a byl nejhlavnějším trhem na otroky; leží asi 200 mil od jezera Erie k jižní straně.

Ve Spojených Státech severo-amerických bylo roku 1850 přes tři miliony duší otroků. V oně části tohoto státního spolku, která u sebe otroctví netrpěla, přebýva-

lo asi 600,000 svobodných negrů a jich potomků.

Cena 1000 dolarů za rádného otroka byla obyčejná; mladé ženy a dívky byly dražší. (Konec.)

Růže Mexika.

Román z mexického života před sto lety.

(Dle různých pramenů napsal Stan. Novotný.)

Kapitola třetí.

Sídlo dona Diega bylo spíše možno nazvati citadelou nebo pevností než statkem, jako všechny na hranicích indiánského území ležící stavby, jež byly vysazeny přepadům indiánských hord.

Budovy ty byly většinou postaveny z kamene a cihel, opatřeny terasami věžím podobnými, uzavřeny masivními branami, takže taková sídliště mohla vydržeti obležení i takového nepřítele, který lépe rozuměl evropskému válečnému umění než indiánské kmeny válčení primitivnímu.

Sídlo dona Diega bylo mimo toho zabezpečeno proti nepřátelským útokům též vysokou věží z kvádrů pro případ, — obležení neboť do této věže by se mohli obležení utéci. Silná hradba z kamene obklopovala celé sídlo, hospodářské budovy, obydlí panstva i sluhů a pastevců, jakož i stavby rezervní, v nichž požívali pohostinství cizinci, kteří na svých cestách se zde zastavili, aby si odpočinuli.

Mimo této pevnůstky bylo zde ještě asi třicet chatrčí, které tvořily jakousi vesnici. — V chatrčích

těch bydleli dělníci. V době nebezpečí nacházeli tito lidé bezpečného útočiště v samotném sídle dona Diega, jehož obvyklou posádku značně posílili.

Don Diego, majitel tohoto sídla, byl bohatým mužem. Mimo výnosné zlaté doly patřilo mu území v okruhu asi dvaceti mil s nespočtem počtem dobytky, který v případě potřeby lehce mohl býti pochytán. To měli na starosti pastevci, či američtí cowboyové.

V celé zemi mluvilo se o bohatství dona Diega, ale ještě více o krásné jeho dceři, doně Dolores, jediné dědičce nesmírně bohatého otce.

Tato mladá dáma byla proto cílem mnohých ctitelů. Pro její krásu byla všeobecná zvána "Mexická růže."

Dva muži blížili se k osadě. Jeden z nich jel na koni, druhý na mezku.

První muž byl sám majitel osady. Na hlavě měl sombrero, na těle jemnou batistovou košili a sametové spodky se zlatými knoflíky.

Druhý, který jel na mezku, byl kaplanem osady, vážný mnich

Františkán, oděný v modrém řádovém rouchu s pasem z hedvábných šnůr. Na jeho botách byly ostruhy. Široký šedivý plstěný klokok kryl jeho hlavu a propůjčoval Františkánu spíše vojenské než kněžské vzezření.

"U svatého Julia, patrona cestujících," pravil don Diego, "po čtyřnadvaceti hodině vaší nepřítomnosti, důstojný otče, obával jsem se, že někde nějaký kuglar nebo aligator vás pohltí, nebo že jste pohřben v některé propasti."

"Člověk miní a Bůh řídí," odpověděl prostě mnich. "Ovšem, chtěl jsem zůstat venku jen několik málo hodin, abych mohl ubohého Jaquelina křesťanský pohřbiti, ale sotva jsem posvětil zemi, přijel na koni mladý muž, který mne prosil, abych vyzpovídal jeho umírající pěstounku. To si vyžádalo dalších deset hodin. Musel jsem jeho prosbu vyhovět. Víte, kdo to byl?"

"Nikoliv. Smím to zvědět?" opáčil don Diego.

"Mladý Fabio, schovanec starého zlatokopa."

"Jak? jeho pěstounka zemřela? Toho jest mi opravdu líto. Jest to statečný mladý muž, a já nezapomněl, že my — moje dcera, moji lidé a já — byli bychom zemřeli žizní, kdyby on nás nebyl zachránil. Rekl jste mu, důstojný otče, že jest v mé osadě vždy vítán?"

"Ne, neboť mladý ten muž žije v sobě pošetilou náklonnost k vaší dceři."

"To neškodí," odpověděl klidně don Diego. "Jsem dosti bohat, abych od mladého muže, který moji dceru miluje, požadoval jen takové vlastnosti, jaké má opravdu mladý Fabio. Přeji si, aby mým zetěm stal se hezký, rozumný a statečný muž, který by byl schopen hranici hájiti proti přepadům indiánů. V mladém Fabiovi bych vše to našel, ale —"

"No?"

"Není to více možné. Mám s Dolores vyšší záměry."

"Vím to ovšem," odpověděl řeholník. "Leč co jsem zvěděl, může v mladém Fabiovi získati mnohem žádoucnějšího zetě, než jen můžete myslet."

"Jest již pozdě, dal jsem své slo-

vo."

"A přece musím s vámi hovořiti o mladém Fabiovi, a jak doufám, nebude vám nepříjemno, když —"

Oba jezdci během této rozmluvy projeli hradbou, jež obklopovala osadu don Diega a dospěli k širokému schodišti, které vedlo dovnitř obytné budovy.

Na předním místě v budově byla rozlehlá síň, po způsobu na jihu obvyklém upravená, kde o umělý chládek stále bylo pečováno. Podlahu pokrývaly dlaždice, ozdobné závěsy kryly okna. Vápnem obílené zdi byly zdobeny zlatem provedenými freskami. Pohodlná křesla a pohovka z indického bambusu a jiný nábytek americké práce — mimo velký stůl a buffet — tvořily zařízení této síně.

Na buffetu stály osvěžující nápoje a kuřácké potřeby. Ve všech koutech byly nádoby s chladnou vodou, jež činila atmosféru síně velmi příjemnou.

Na stole ve stříbrných mísách připraveny byly rozkrájené vodní melouny, pomeranče lahodné citrony a jiné chutné jižní ovoce.

"Očekáváte hosty?" dovolil si řeholník otázku při spatření tolikerých příprav.

"Don Zamora ohlásil mi na dnešní večer svůj příchod se svou družinou, a já jsem vždy připraven hosta, jakým jest on, dobře přivítat!" odpověděl don Diego. "Vy jste mně chtěl však něco sdělit. Nuže, mluvte."

Don Diego po těchto slovech usadil se pohodlně v jednom z rákosových houpáků, zapálil si doutník a zaujal postavení muže, který jest ochoten s řeholníkem přátelsky si pohovořiti.

"Rád bych s vámi promluvil o mladém Fabiovi," počal Františkán. "Poslyšte! když jsem přišel do chatrce zemřelého zlatokopa, našel jsem starou ženu, která mne k sobě povolala, v povážlivém stavu. Když mne spatřila, oživila její tahy a ona zvolala: 'Požehnán buď váš příchod, důstojný otče, přicházíte v pravý čas, byste vyslechl moji zpověď'. Odpočíňte si po namáhavé jízdě, já zatím promluví se synem, jemuž mám odkázati pomstu."

"Aj, aj, důstojný otče," přerušil zde don Diego řeholníka, "můžete něco takového strpěti? Vždyť dle příkázání našeho náboženství pomsta nepatří člověku, nýbrž Bohu."

"Tato zásada může býti směrodatnou tam, kde zákony chrání nás přehmaty a zločiny našich společníků, ale zde, v těchto pustkách, kde nemáme žádných zákonitých soudů, musí býti člověk svým vlastním soudcem."

Don Diego lehounce se pousmál, kdežto Františkán pokračoval:

"Umírající potom zavolala syna a oznámila mu následující: 'Tvůj otec nestal se obětí Indiánů, jak se všeobecně za to má, nýbrž on byl zabit svým společníkem, aby ten stal se sám majitelem tajemství o ložisku zlata. A nyní vyprávěla stařena, jak náhodou tajemství to zvěděla od jednoho pastevce, který oba zlatokopy potkal, později ale jenom jednoho z nich spatřil vraceti se. Jaké okolnosti přivedly pastevce na toto strašlivé podezření, jest věcí vedlejší. Dosti — umírající přijala od svého syna přísahu, že ten pomstí smrt svého otce. Pak předala matka synovi papír, na kterém starý Fabio přesně vyznačil cestu k zlatému ložisku, aby v případě jeho smrti tajemství nepřišlo k ztracení. S poklady, které pomoci tohoto papíru nalezněš, končila umírající, budeš dosti bohat, abys mohl pojmout za ženu dceru samotného krále. A nyní mne opusť, abych se mohla vyzpovídati. — To jest to, done Diego, co jsem vám chtěl svědčiti o mladém muži, neboť se mi zdá, že by byl vzdor svému nízkému původu vhodnou partií pro donu Dolores."

"A přece jste řekl dříve, že jste mladého muže nevyzval k návštěvě mého sídla z důvodu, že miluje mou dceru."

"Nechtěl jsem tak učiniti bez vašeho vědomí."

Don Diego odfoukl dým ze svého doutníku a ponořil se, jak se zdálo, do vážných myšlének.

"Přiznávám, že by mladý Fabio byl vhodnou partií pro mou dceru," volně pronesl po nějaké chvíli, "a já bych mladého toho

muže ochotně přijal za syna — leč nemůže býti o tom nyní žádné řeči, neboť dal jsem slovo donu Zamorovi."

"Ten Španěl by měl —"

"Nikoliv on," odvětil úsměvem don Diego. "nemyslím také, že by přistoupil na takový návrh."

"Ne? Pak musí býti velmi vyběravý, neboť při kráse a milostnosti dony Dolores —"

"Snad mu jeho postavení skýtá oprávnění k takovému zdráhání," mnil don Diego, tajemně se usmívaje.

"Kdo však jest ten muž, jemuž jeho postavení dává oprávnění, odmítnouti ruku vaší dcery?" tážal se vážně řeholník.

Dříve než mohl don Diego odpovéděti, vstoupil sluha a hlásil, že dva cestující žádají o pohostinství přes noc.

"Jeden z mužů tvrdí, že jest s vámi znám, seňore," končil sluha svou zprávu.

"Jsou vítáni!" prohlásil don Diego. Františkán se rozloučil a odebral do svého příbytku.

Dva cestující zastavili své koně před schodištěm obytného domu.

Jeden z nich byl muž asi třicet pět roků starý, jehož otevřený a přímý obličej a vysoké čelo vyjadřovaly právě tolik odvahy jako rozumu. Jeho štíhlé tělo nasvědčovalo obratnosti a síle, jeho oblek byl úpravný, ale jednoduchý.

"Ach, done Šebestiáne!" volal mu vstříc don Diego. "Jste to opravdu vy? Dle toho někde v blízkosti opět se srotili indiáni?"

Šebestián byl znám svou nenávisť k indiánům a svou statečností.

"Dříve než vám budu moci odpovéděti," odvětil nepřítel indiánů, "dovolte mi, představiti vám zlatokopů a knížete hudby dona Josého, který větrí zlato jako pes zvěř a který hraje na mandolinu jako David na harfu."

Osoba, představená jako don José, pozdravila dona Diega.

Zdálo se ale, že jest tomu již dlouho, kdy měl muž ten příležitost prokázati svůj talent v hledání zlata, neboť zevnějšek jeho

ukazoval na vše jiné, než na státného hledače zlata.

Zaslechli jsme o jedné výpravě do území indiánů," pokračoval don Šebestián. "Naše cesta vedla nás do vaší osady, done Diego, a přicházíme proto žádati vás o pohostinství do zítřka. S denním úsvitem vyrazíme dále do Arispe."

"Tu cestu si budete moci uspořiti," odvětil don Diego s úsměvem. "Očekávám vůdce výpravy zde ještě dnes večer. Že přijme vašich služeb, za to vám mohu ručiti."

"To jest opravdu znamenité," řekl don Šebestián, "jsem povděčen osudu za tuto náhodu."

"Láká vás též touha po zlatě?" tážal se osadník.

"Ne, nikoliv. Starost hledati zlato přenechám zkušenému muži, jakým jest můj průvodčí, don José. Co mne se týká, víte, že nemám žádného jiného přání, než vystupovati proti indiánům, abych se pomstil za vše to zlé, čeho se na mě rodině dopustili. Proto s radostí chopil jsem se příležitosti, připojit se k výpravě, jež má zaměřeno do vnitra území Apačů, abych měl další příležitost k vykonání své spravedlivé pomsty."

"Přeji vám mnoho štěstí k vašemu předsevzetí," odvětil don Diego, který indiány právě tak nenáviděl jako všichni obyvatelé hranic, kteří přepadům těchto neshovitelných nepřátel bělochů byli stále vystaveni, "a prosím vás, abyste na důkaz mého přátelství přijal ode mne jednoho z nejlepších jízteckých koní. Indián, jehož byste na tomto ušlechtilém zvířeti pronásledoval, musel by letěti na křídlech větru, abyste ho nedohol, byť i měl před vámi předskok."

"Nuže, bude to můj válečný kůň," odpověděl Šebestián se zářícíma očima.

Kapitola čtvrtá.

Na pochodu, který výprava od pramene záhy ráno po oně vzrušující noci nastoupila, aby dospěla do osady dona Diega, panovala mezi členy výpravy dosti tísnivá nálada. Po čas pochodu bylo jen

málo hovořeno, neboť don Zamora zřetelně dal na jevo, že jest velmi naladěm, poslouchati plané žvásty svých lidí.

Včele výpravy jel zasmušile se senátorem a jen zřídka a jednozlabičně odpovídal na otázky svého vznešeného průvodčího.

Mladý Fabio jel na konci průvodu.

Byl mu zapůjčen k použití kůň, a také on směřoval k sídlu dona Diega, jako ostatní dobrodruzi, aby tam vstoupil do služby.

Též mladý muž byl ponořen v hlubokých myšlénkách a jevil málo chuti, baviti se se svými společníky.

Jeho myšlénky dlely v osadě dona Diega u krásné Dolores, kterou miloval celým zápalem svého mladého, nezkaženého srdce. — Měl ji opět spatřiti, ji, kterou měl jednou štěstí dva dny doprovázeti, když se svým otcem a několika služebníky zabloudili při dalekém výletě v lese. Tehdy zjevil se malé tě společnosti jako anděl strážce, neboť zavedl vysílenou společnost nejdříve k nejbližšímu prameni a pak je doprovodil na správnou cestu.

Dva dny ve společnosti krásné dívky stačily, aby ho oloupily o srdce pro všechny časy.

Zda ona ho má ráda? To bylo právě to, o čem přemýšlel, co ho naplňovalo úzkostí. Když se vrátil v myšlénkách do oněch dvou štátných dnů, v jeho duši vynořily se světlé okamžiky — a tu si řekl: Ano, miluje mne, vždyť jevila pro tebe více než jen obyčejný zájem. Když si ale vzpomenu na bohatství dona Diega a na postavení, které tento ve společnosti zaujímá, tu úzkostlivé pochybnosti vynořily se v jeho srdci — přemýšlel o své chudobě a svém nízkém postavení.

Ovšem, přemítal též o svém tajemství o ložisku zlata, jež ve svém lůně chová nesmírné poklady, ale ihned se sprostil těchto myšlének, když si připomenul, že je člověkem beze jména, nalezcem! Dá bohatý don Diego bezejmennému muži ruku krásné své dcery? — Nikdy! —

Čím více malá společnost blížila se k osadě, tím bouřlivěji bilo srd-

ce Fabia. Nepřemýšlel více o svém nízkém původu, ani ne na bohatství dona Diega, nýbrž jen na to, jak ho vyvolená jeho srdce přijme.

Nepochopitelné srdce lidské.

Když malá výprava dospěla do osady, vyšel don Diego svým hostům vstříc. S onou zdvořilostí, jež lidem jeho druhu jest vlastní, přivítal dona Zamora a senátora.

Srdce Fabia tlouklo slyšitelně, když ho plantážník srdečně pozdravil—nic jinak, než vzácné své hosty. Může tato srdečnost býti dobrou předzvěstí splnění přání jeho srdce, jeho nadějí?

Cestující sestoupili s koni. Don Zamora a senátor don Gaston vstoupili do síně, kam je Fabio následoval na přímé vybídnutí dona Diega. Srdce hrozilo se mu rozkočiti, když dona Dolores přivítala také jeho, sice vznešeně, ale s jistou srdečností.

Dona Dolores byla opravdu krásavici a pověstí, jež její krásu předcházela, nijak nelhala. Byla opravdu "Růže Mexika", ale nikoliv pěstovaná a vypiplaná růže našich zahrad, nýbrž divoká růže prairii, již kultura ještě nijak nepřipravila o její přirozenou vůni a nádheru.

Fabio bezděčně povzdychl, když zdravil donu Dolores a mimovolně jeho pohled spočinul na jeho chudém obleku, porovnávaje ho s bohatým oděvem plantážníkovy dcery. —

Zatím co don Zamora svého hostitele zahrnoval zdvořilostkami, které si jeden jen vzděláním a ve společnosti nejpřednějších kruhů může osvojiti, senátor zabýval se nápadným způsobem s donou Dolores. Fabio v muži tom ihned poznal soupeře a s úzkostí sledoval obratné a světácké způsoby senátora, a často jeho zrak zaletěl k Dolores, která lichotky vysokého pána nezdála se s nelibostí přijímati.

Mezitím byla prostřena tabule a společnost usedla ku stolu. Ryno, Augustin, nepřítel indiánů Šebestián a král hledačů zlata, José, byli pozváni k tabuli, byli si vzájemně představeni a při té příležitosti don Zamora projevil přání, aby ho dva posléze jmenovaní do-

provázeli na jeho výpravě, což ti to s radostí přijali.

Tohoto okamžiku použil Fabio k smělému podniku. Nejsa od ostatních pozorován, přiblížil se k doně Dolores.

"Polovici svého života bych obětoval," pravil tiše ku krásné dceři plantážníka, "kdybych s vámi mohl několik minut pohovořiti bez svědků."

Dona Dolores pohlédla překvapeně na mluvčího a zruměnila. Uhádkla dle všeho, co jí asi mladý muž chce říci, proč s ní chce mluvit bez svědků. V prvním okamžiku chtěla učiniti odmítavý posunek, ale když spatřila ohnivý pohled Fabia na sebe upřený, odhodlala se k jinému.

"Dnes večer v deset hodin budu za svým oknem!" zašeptala a obrátila se, aby dostála svým povinnostem jako domácí paní.

Snivě před sebe pohlížeje a nechápaje štěstí, že mu Dolores přislíbila rozmluvu mezi čtyřma očima, usedl Fabio na vykázaném mu místě u tabule.

Mezi hosty panovalo bujné veselí, jak tomu jest možno jen na osamělých sídlech, jež zřídka jsou hosty oživena; a nutno též uvážiti, že zde byly shromážděny různé živly občanského života.

"Kdyby mně byla nabídnuta každého dne takováto večeře, — byl bych s to zde zůstat, místo abych se ubíral dále k ložisku zlata," bručel Ryno.

"To by v tom musel býti sám kozel," myslel si senátor, "kdyby takový muž, jako don Diego, který své hosty tak častuje, nepůjčil mi několik tisíc."

Fabio se na zábavě nepodílel. — Skoro se ani předkládaných mu jídel nedotknul; plané řeči spolustolovníků se mu hnusily. Jen žárlivost ovládla jeho myšlenky. Co chvíli vrhal nenávisné pohledy na dona Zomaru a senátora, mezi nimiž seděla dona Dolores, a kteří se namáhali, mladou dámu bavit zdvořilostkami a lichotkami.

Jeden takový nenávisný pohled Fabiův zachytil don Zamora a výsměšný úšklebek objevil se na jeho rtech. Fabio zpozoroval, jaký pomstychtivý blesk stihl jej z očí

Španělových, leč nemohl si tento projev nenávisti nijak vysvětliti, a také mu nebylo jasno, zda má považovati za svého soupeře u dony Dolores dona Zamoru nebo senátora. —

Po tabuli odebrali se hosté do vykázaných jim pokojů, a brzy v celém rozsáhlém domě zavládlo mrtvé ticho, třeba nedávno panovalo tam nevázané veselí.

Ticho to bylo však jen zdánlivé. Nikoliv všichni obyvatelé panského domu oddali se blahodárnému spánku, vášně lidské byly silnější než únava tělesná a zvítězily nad ní. —

Kapitola pátá.

Jestliže majitel osady přijal před svědky dona Zamoru s vybranou zdvořilostí, přece jen přijetí, jakého se tomuto dostalo později mezi čtyřma očima, nebylo s tím v žádném přirovnání.

Don Zamora ze své strany zdál se účtu dona Diega přijímati jako něco samozřejmého. Přijímal pozornosti majitele s blahosklonností lenního pána, který svému vasalu dopřává milost, směti se k němu přiblížiti.

Oba muži po hostině odebrali se do pracovny dona Diega, aby si ještě pohovořili mezi čtyřma očima. —

Don Zamora nedbale rozložil se v křesle, kouře vonný doutník, — kdežto don Diego, stoje poněkud opodál, vyčkával oslovení svého hosta.

"Co říkáte vašemu příštímu zeti?" přerušil konečně mlčení Zamora. "Myslím, že jste se s ním setkal dnešního dne poprvé!"

"Jest tomu tak!" odvětil don Diego. "Ale i kdyby byl od přírody krásou a bohatstvím méně obdařen, jak se zdá tomu býti, víte dobře, že to nemůže býti žádnou překážkou pro naše plány."

"Vím to! Jestliže i v sedlákově leží lárka k ušlechtilosti šlechtice, jak jest jí mnohem více v úctyhodných senátorech slavného kongresu v Arispe, jenž jest částí naší vysoké vlády slavné republiky Mexiko. Ale v tom nespočívá žádná překážka. Hlavní věci jest, aby don Gaston byl též po chuti

vaší dceři."

"Moje dcera učiní vše, co si budu přát!"

"I kdyby její srdéčko nebylo více volné?"

"Srdce mé dcery jest volné!" — odpověděl don Diego. "Její dětství a její mládí uplynuly v této divočině. Jak by mohlo býti jinak?"

"A ten mladý muž, Fabio se nazývá, ten syn bývalého hledače zlata —"

"Vím, co chcete říci, leč nechme toho! Mladý ten muž prokázal nám jednou velkou službu, a já jsem mu za to vděčen; také vám musím přiznati, že se mi muž ten líbí, a já bych se nijak nerozpakoval dáti mu ruku své dcery, i kdyby nevlastnil tajemství, jež ho může učiniti bohatším než nějakého knížete."

"Jak to myslíte?" tázal se Zamora, stávaje se pozorným.

"Pokládám za svou povinnost, poukázati vám na tuto okolnost, která možná váš, s velikými výlohami v život uvedený podnik, — může zničit nebo aspoň jej ohrozit."

"Vy mne napínáte na skřípec, done Diego!" zvolal netrpělivě Španěl. "Mluvte, co jest s tím tajemstvím mladého muže?"

"Nuže, tajemství zlatého ložiska, jež jest ve vašich rukou a které jste za drahé peníze koupil, — jest známo též mladému Fabiovi."

Zamora zapoměl na dosavadní sebeovládání a svou vážnost tak dalece, že vyskočil s křesla a divoce zíral na plantážníka. Ale jen okamžik trvalo jeho rozčilení, pak se opět posadil a usmíval opovrhlivě. —

"Vy jste si nechal pověsiti na nos nějakou bajku, done Diego, již sám nevěříte," řekl pak lhostejně. —

"Nikterak!" — zněla odpověď hostitele klidně, "poslyšte —"

A nyní vyprávěl pozorně poslouchajícím Španělovi to, co zvěděl od Františkána.

"Já nevím, od koho vy jste tajemství to koupil", končil, — "ale zdá se, že ten, kdo vám ho prodal, nenabyl ho žádným čestným způsobem."

Don Zamora přivřel oči a okamžik přemýšlel.

"Není ještě nijak řečeno, že tajemství moje a onoho mladého muže jest jedno a totéž, proto si nedělejme zatím žádné zbytečné starosti," pravil konečně, — povstal a dal tak na jevo svému hostiteli, že o předmětu tom nepřeje si dále mluvit.

"Dobrou noc, done Diego!" — pravil, podávaje svému hostiteli ruku. "Přeji si jen, aby don Gaston se líbil vaší dceři."

"Také já, done Zamoro, chovám stejné přání. Ať jest tomu jakkoliv — máte mé slovo, a já dané slovo ještě nikdy nezrušil."

Uspokojeně přikývl Španěl hostiteli, ještě jeden přátelský stisk ruky, a pak don Zamora ubíral se, doprovázen sluhou, do vykázaného mu pokoje. —

Sedě na bambusové židli, sledoval senátor don Gaston prudké pohyby dona Zamory, který ve své jizbě byl očekáván senátorem a nyní v této dlouhými kroky přecházel. Zdál se býti ve velikém rozčilení. Don Gaston neodvažoval se přerušiti mlčení svého druha, nýbrž čekal na okamžik, až jím bude sám osloven.

Než se tak stalo, uplynul dosti dlouhý čas! Rozčilení dona Zamory zdálo se spíše růsti, než mírniti. Konečně zůstal před úzkostně čekajícím senátorem státí.

"Hvězda vašeho štěstí počíná zářiti!" pravil.

Don Gaston potěšen sebou trhl a chtěl něco říci, leč Zamora nepřipustil ho k slovu.

"Jak se vám líbí dcera našeho hostitele, krásná Dolores?" tázal se. "Přeháněl jsem ve svém líčení?"

"Můj příteli," zvolal senátor s celým ohněm vášnivosti obyvatel jihu, "skutečnost jest nade vše očekávání. Dona Dolores jest anděl. V naší, krásou svých žen tak proslulé zemi, jest Růže Mexika rozhodně ta nejkrásnější."

"A nejbohatší!" dodal významně Španěl.

"V této pustině! Kdo by byl mohl tušiti, že jest zde ukryta tak dokonalá krása. Tolik vnad, tolik mládí jest zde, že by mohla obje-

viti se na dvoře císaře nebo krále!" —

"Ku příkladu na dvoře našeho krále", poznamenal nedbale don Zamora.

"Neponechávejte mne déle v nejistotě!" zvolal senátor. "Má se státi tato rozkošná Dolores opravdu mojí chotí?"

"Jedno slovo ode mne, slib od vás a věc jest hotova. Já mám slovo jejího otce! Ve čtrnácti dnech můžete býti jejím manželem."

Senátor opustil své místo a upadl v rozčilení.

"Spojením s donou Dolores stane se nejen závidění hodným manželem, nýbrž též bohatým mužem a v důsledku tohoto bohatství též mocným pánem," dodal don Zamora.

"Vy mne zahrnujete skutečně štěstím," zvolal přešťastný don Gaston. "Nemohu tomu ještě uvěřiti, pochopiti, zdá se mi, že je to sen, sen —!"

"Nuže, pospěšte si jej uskutečnit!" odvětil don Zamora.

"Má to takový spěch?" tázal se senátor, pojednou se zastaviv a zamysliv.

"Nač ta otázka? Nemůže si jeden dosti přispíšit, má-li býti šťasten?"

"Přiznávám se vám," pomalu ze sebe vypravil don Gaston, "byl jsem již odhodlán, oženiti se s jedinou dědičkou, — která by byla právě tak bohatá jako osklivá —"

"A nyní jste překvapen její krásou?"

"Ano — ale toto štěstí mne leká. Zdá se mi, jakoby nějaká příčina, již nemohu vypátrat — mám vám to říci? — zda snad není ukryto ve skvělých těch nadějích nějaké zklamání, jež mi nyní sdělite."

"Taci jsou lidé! Takovou předhůzkou bych od každého jiného předpokládal. Ale že vy, milý pane senátore, se můžete nějak znepokojovati minulostí, když vám přítomnost a budoucnost skýtá tak krásné vyhlídky, to jsem si nepomyslel. Měl jsem vás za osvícenějšího, pane senátore."

"Nemohu pochopiti," nadhodil stále ještě nedůvěřivý don Gaston, "že by někdo takový poklad daro-

val jinému, když sám —

"Rozumím!" přerušil ho se smíchem don Zamora. "Vy myslíte, že bych já sám krásnou tu dívku i s miliony jejího otce mohl získati." —

Don Gaston přisvědčil.

"Ne, já nemám žádnou chuť k ženění," odvětil Zamora, "a snad také zakazuje mi můj stav vstoupiti v takové spojení."

Senátor pohlédl na Španěla pln očekávání a dychtivosti.

"Především musíte míti ku mně úplnou důvěru," — počal tento po chvilkové pomlčce. "Poslyšte tedy. Zamora jest jen jméno, jež skrývá mé inkognito, a že jsem neženat a takovým zůstanu, má svou příčinu v tom, že by žena překážela mi v mém cíli a v mých ctizádostivých snahách."

Zavřel okno, aby snad venku v nočním tichu nikdo nic nezaslechl z toho, o čem chce hovořiti. Potom zůstal státi před senátorem, který s velkou zvědavostí na něho pohlížel, ale brzy sklopil své oči před plamenými zraky Španěla.

"Musím vám svěřiti jisté tajemství, done Gastone," ujal se Zamora opět slova. "Nikdo by vám nemohl více nabídnouti než já, senátore z Arispe. Mohu vám položit k nohám nejvyšší čestná místa, moc, bohatství a krásnou ženu — když se podrobíte mým podmínkám, když vykonáte mé rozkazy."

Pln očekávání spočíval pohled dona Gastona na rtech mluvčího; zmocnila se ho jakási pověřená hrůza, a již již chystal se se Španělem každý styk přerušiti.

"Také já," pokračoval Zamora, "hodlal jsem kdysi zaříditi si domáčí krb, žíti v idylickém štěstí, o němž mladé srdce tak rádo sní. Jest tomu již přes dvacet let. — Zklamání — osud — daly mně poznati, že jsem se klamal. — Byl jsem jen ctizádostivý, nic více. — Rytíř řádu sv. Ferdinanda, svatě Hermenegildy, zlatého rouna, sv. Jakuba, rytíř řádu Karla Třetího, sdílím s princi královské rodiny právo státi před španělským králem s pokrytou hlavou."

Don Gaston oněměl, když zvěděl vysoký stav Zamory, jehož až dosud pokládal za dobrodruha a k

němuž se jen proto připojil a na jehož plány jen proto až dosud přistupoval, aby své, více než rozervané majetkové poměry s ohledem na skvělé vyhlídky, jaké mu don Zamora před oči postavil, — znovu upravil. A nyní z tohoto zdánlivého dobrodruha vyklubal se španělský grand.

"S počtami rostlo také mé bohatství," pokračoval Zamora. — "Znamenité důchody spojeny jsou s majetkem po mých předcích. — Od narození malý šlechtic, mladší syn, úsilovnými snahami vyvinul jsem se k hraběti, k markýzi a konečně na vévodu z Armády."

"Ach, pane vévodo," pronesl pokorně senátor. "Dovolte — ale já — —"

"Ještě jsem neskončil," prohlásil klidně španělský grand. "Bez oné urážlivé nedůvěry, již jste mi projevil, byl bych pro vás vždy jen tajemným agentem jednoho královského prince, obyčejným šlechticem. Poněvadž jest ale nejvýš nutno, aby mezi námi panovala důvěra, musel jsem vám tajemství své svěřiti. Máte nyní zvědět též mé nejtajnější myšlenky, politický cíl, který sleduji."

Vévoda se na chvíli odmlčel. Senátor pokorně vyčkával další sdělení.

"Dvacet let svého života jsem věnoval k ukojení své ctizádostivosti a umrtvení jedné vzpomínky. Pošetilá naděje! Nic neumrtví výčitky svědomí, nic myšlenky na hanebný čin. Chtěl jsem bezmeznou činností utéci myšlenkám na minulost — dosáhl jsem počt a bohatství — ale vzpomínky zbyly. Co jsem měl dělat? jaký cíl ještě sledovati, abych ukojil stálou touhu po činech, jež stále v mém nitru burácela? Naše politické otřesy až k vám nepronikly. Evropa může se pozdvihnouti ze svých základů, aniž byste vy v tomto odlehlém koutku Ameriky pocítili nejmenší zachvění. Chci vám vyprávěti něco o Evropě. Budou tomu již dva roky, když španělský král, bratr prince, jemuž jsem byl oddán, donu Carlosovi z Bourbonu — překročil zákon, strhl na sebe korunu a vyvolal občanskou válku. — Snažil jsem se svého, —

koruny královské zbaveného přítele potěšiti a odškodniti. — Mezi projekty, které jsem navrhl, nalezel se obrovský plán. Tento plán otevřel mi vyhlídku na nesčíslné těžkosti a nebezpečí. To bylo ale právě to, co jsem hledal. — Tento plán, abych svému královskému příteli získal právě tak krásnou říši, jako je ta, o níž byl oloupen — abych mu vsadil na hlavu novou korunu, jež by ho opět slavným učinila — jest ten, který sleduji. — Chci pro něho dobýti trůn a jakmile ho dobudu, nevstoupím na něho sám, nýbrž chci dědici, jenž přišel o španělskou říši, učiniti jím dar."

Senátor odvážil se sotva dýchat.

"Dobudu trůn a daruji ho jinému!" dodal španělský grand s pyšným úsměvem. "Věříte nyní, pane senátore, že vám mohu donu Dolores a bohatství jejího otce bez lítosti přenechat?"

Don Gaston byl zmámen touto smělou řečí Španěla o jeho úžasných plánech, jeho malicherná povaha nemohla porozuměti odvážným plánům dona Zamora.

"Pane vévodo —" kotal, — skláněje pokorně koleno.

"Ne tak!" zabránil mu Španěl v projevu takové pokory. "Jmenujte mne tak, jako dosud, donem Zamorou, neboť moje inkognito nesmí býti prozrazeno."

"Nuže tedy, done Zamoro —" jméno to přešlo jen zdráhavě přes rty senátora — "stydlím se za svou nedůvěru, rozhodujte o mně — můj život náleží vám."

Don Zamora se spokojeně usmál.

"Co se týká dony Dolores, — tedy — —"

"Ještě nějaké pochybnosti?" tápal se don Zamora.

"Žádné pochybnosti — jen obava! Viděl jste onoho mladého muže — myslím, že se jmenuje Fabio — zdá se, že jest znám s donou Dolores, a že ona ho též ráda vidí?"

"Ten mladý muž v chudičkém šatu vzbuzuje vaši žárlivost?"

"Ano! Pozoroval jsem oba ty mladé lidi a proto chovám obavy. Považte jen, že dona Dolores jest

ditě přírody, vychována v této pustině, daleko od hluku velkého světa. Takové děti přírody neptají se na rozdíly stavu, poslouchají jen hlasu svých srdcí —

"Bud'te klidný, pane senátore! Don Diego mne ujistil, že srdce jeho dcery je ještě volné, mimo toho máme jeho slovo. Co se pak týče toho mladého dobrodruha, — který se zdá míti všechnu pýchu španělského žebráka, tu vám dávám ujištění — bude strážěn a v případě, že by se odvážil pozdvihnouti zrak k vaší nevěstě — bude odstraněn."

Senátor zdál se býti tímto prohlášením uklidněn, ale ne zcela upokojen.

"Obírejte se raději jinými, vážnějšími věcmi," počal opět Zamora. "Rekl jsem vám sice, že chci dobýti říši, trůn darovati, ale nepověděl jsem vám ještě, kterou říši jsem pro svůj plán vybral."

"Jest tomu tak!" potvrdil senátor.

"Nuže, poslyšte tedy, done Gastone, ale nelekejte se smělosti mých myšlének — jest to stát Sonora, který chci dáti svému královskému pánovi darem."

Senátor sebou trhl.

"Jak?" zvolal, "vy chcete z našeho republikánského státu učiniti monarchii? Dáváte do hry svou hlavu, done Zamora."

"A vy vaši, jestliže mně k uskutečnění mých plánů nepodáte svou ruku! Ale neřekl jste mi právě, že váš život náleží mně? A nestojí sázka za cenu, abychom se pustili v boj? Uvažte jen, jaké postavení bylo by vám uděleno na královském dvoře, uvažte bohatství dona Diega, jehož krásná dcera stane se vaší chotí."

Krůpěje studeného potu objevily se na skráních senátora. — On, zákonodárce republikánského státu, měl by podati ruku k zradě proti tomuto státu, svůj život dáti do hry? — Ovšem vyhlídky, které mu zde byly nabízeny, byly skvělé, zvláště pro něho, jenž jest finančně zruinován — leč odvahy, již jest k provedení odvážného plánu Zamorova zapotřebí, té se mu nedostávalo — byl spíše zbabělcem, jak dokázal při nočním tá-

boření u pramene.

Don Zamora pozoroval výsměšnými zraky muže, kterého chtěl získati za nástroj pro své smělé myšlenky. Jeho znalost lidí, to věděl, přivedla ho k tomu pravému. On nepotřeboval k svému podniku jen lidí statečných a odvážných, nýbrž také pomoci člověka, který se dá leskem zlata zaslepit, vlivného člověka se slabým charakterem, kterého může ve svých rukou hnísti jako vosk, aby mu dodal potřebné formy. A muže toho nalezl."

"Jestliže jsem se ve vás zmýlil," pravil po krátké přestávce, — "nejste-li statečným mužem, jakého potřebuji ke svému podniku, — pak snad najdu nějakého jiného, který s radostí na mé podmínky přistoupí."

To účinkovalo.

"Nechte se slyšeti, co ode mne požadujete," vypravil ze sebe pracně senátor.

"Před deseti lety bojoval jsem v této zemi ozbrojenou rukou proti povstalcům," počal don Zamora, "kteří panství Španělů se sebe setřásl. Od té doby znám pomocné prostředky a bohatství této země. V té době poznal jsem též dona Diega, který tehdy zabýval se tím, aby si opatřil skvělé bohatství, kterého nyní klidně užívá. — Sympatisoval se španělskou věcí. Já byl tehdy tak šťastný, že jsem mu mohl prokázati velkou službu, zachrániv jeho majetek před drancováním a jemu samotnému život. Od té doby zůstali jsme v tajném spojení. Prostřednictvím jeho zvěděl jsem ve Španělsku, že nespokojenosti v Sonore přibývá a že se chce učiniti pokus k svržení jha, jež na obyvatelstvo uvaluje ústřední správa spojených mexických republik. Nuže, já pojal odhodlání. Pověděl jsem svému královskému, koruny zbavenému příteli, o mém smělém plánu a spěchal sem. Don Diego byl jeden z prvních, jemuž jsem se svěřil, kdo vlastně jsem. On postavil se zcela k mým službám. — Peněžní prostředky, jež mi stojí k ruce pro mé plány, jsou sice veliké, ale nedostačí, a proto musím přihlížeti k

tomu, abych je denně rozmnožoval. Před krátkým časem mi posloužila náhoda. Měl jsem příležitost zakoupiti tajemství o ložisku zlata od onoho Ryna, jenž nás provází, a jak jest vám známo, nalezám se se svými lidmi na cestě tam. Zdaří-li se podnik, pak jedním rázem budu míti potřebné prostředky, a moje operace mohou započítati. Lidé, kteří se mnou nyní jdou, stanou se mými společníky, a ježto vyberu si ještě ty nejodvážnější, budou mně moci prokázati výborné služby, než přijde pomoc z Evropy. A pomoc z Evropy dostanu! Všeho druhu dobrodruzi pohnou se pod naše prapory, aby nám pomohli dobýti nové království, jehož korunu Evropa opět vstaví na hlavu jednoho ze svých synů."

Španělský grand se odmlčel. — Jsa nadšením prodchnut, jakoby již královský plášť kladl na ramena svého královského přítele, měřil dlouhými kroky pokoj sem a tam. Bojovný oheň plál z jeho zraku. Zdál se úplně zapomínati na přítomnost senátora. Teprve po uplynutí několika okamžiků připomenul si, že při svém odvážném plánu potřebuje politické intriky pro okamžik, kdy přistoupí k činu. Senátor byl to, jemuž tuto roli intrikána přidělil, poněvadž nebylo v povaze mužů jeho rázu, sám takovou roli prováděti.

"Pro nás otevřený boj, vy budete pracovati tajně", pokračoval, obrátiv se s lehkým nádechem nevážnosti opět k senátorovi. "Vaše dilo jest tedy zcela pokojné. Získáte opět jmění bohatým sňatkem a nabudete ztraceného vlivu. Polovinu věna věnujete k tomu, abyste získal přívržence v senátě a mezi občany. Budete rozsévati nespokojenost a na příslušných místech a ve vhodnou dobu postaráte se o to, aby tyranie a despotismus ústřední vlády byly odsouzeny a zatraceny. Já se svými prostředky zakoupím armádní důstojníky; povstání bude míti skvělý úspěch, a Sonora stane se neodvislým státem. Lid, senát a armáda povolají svou většinou na trůn evropského knížete, který vyznává totéž náboženství, mluví touže ře-

čí a pochází z téhož národnostního kmene."

Senátor němě na něho pohlížel. "Když jsem přišel do této země, nalezl jsem ve vás zruinovaného senátora, který byl dříve znám jako mocný, vlivuplný muž, jenž ale ztrátou jmění nalézal se v poměrech, že bude ze svého místa zatlačen a pak zapadne docela v zapomenutí. Dávám vám zpět bohatství a k tomu krásnou ženu. — Budete povýšen do stavu španělského granda a stanete se pravou rukou nového krále." —

Senátor byl omráčen a zároveň oslněn tím, co mu smělý Španěl nabízel — byl zdolán. Nadšeně chopil se ruky odvážného muže a zvolal: "At' žije král Karel II!"

"Zatím co já se svými lidmi odeberu se do nebezpečných divočin," pokračoval úsměvavě don Zamora, vy budete mít velmi příjemné zaměstnání, dobýti srdce krásné Dolores, což vám nebude za těžké při její libeznosti. — A nyní odeberte se, done Gastone, na odpočinek a nechte si zdáti o budoucím lesku královského dvora, a o vaší krásné nevěstě příjemný sen!"

Senátor se vzdálil, leč don Zamora necítil ještě potřebu spánku, jeho duch zabýval se ještě plány pro budoucnost a — pro přítomnost. —

(Pokračování.)

Město na dně mořském. Anglický letecký důstojník Gull při letu přes Abukir pozoroval v moři pod hladinou obrysy, které připomínaly na město. Několikrát se tedy vrátil na místo, aby se přesvědčil, zda se nemýlí. Oznámil pak svůj objev známému badateli o starém Egyptě, knížeti Omaru Tussumovi, jenž dal popsané místo potápěči důkladněji prohledat. Ukázalo se, že letec měl pravdu. Potápěči našli zbytky bývalého přístaviště, zachovalé sloupy, jeden dokonce vylovil mramorovou sochu Alexandra Velikého. Nalezené jsou zbytky starověkého města Onopus, kam se chodili koupat obyvatelé Alexandrie.

Pavla Dvořáková:

Marta a Marie.

Mladík vstal, ale blondýnka ho zachytila a řekla zlostně: "Nech je, tu milostivou slečnu a toho jejího kavalíra." Bylo patrné, že i ona slyšela Slezákovu poznámku, protože utkvívala nenávisným pohledem na něm i na Marii. Nic nezůstalo z dříve tak okázale předstíraného přátelství.

"Kdo je to, znáte ji?" zeptal se Slezák, když hudba začala hrát a mladík odešel s blondýnkou tančit.

"Šije u nás — a ten hoch, to je její milý," vysvětlila mu.

"Pěkný milý, jen co je pravda." řekl s opovržením.

"Znáte ho?"

"Ne, nepotřebuji ho však znát, abych věděl, co je to zač."

"Děvčata říkají, že mu dává peníze." —

"Jinak by s ní nechodil," řekl Slezák úsečně a začal o jiném.

Číšník přinesl mísu bohatého nájezu a oslovuje Marii milostivou, uctivě se jí tázal, jaké víno si bude přát.

"Ne, ne, víno nechci," — řekla kvapně, zaraženě hledíc na svačinku, uvažujíc při tom, že tohle bude zde stát aspoň patnáct korun. Řekla číšníkovi, aby jí přinesl limonádu a když ten s úklonou odešel, obrátila se na Slezáka.

"Proč jste to objednával, vždyť já nemám hlad — a bude to stát hrůzu peněz."

"Mlčte a jezte," řekl jí laskavě, "nebudeme přece stále mluvit o penězích. Vy máte méně než já — kdyby toho nebylo, nikdy bych se vám neodvážil něco nabízet, ale takhle je to správné — a já za to nic nebudu chtít, nebojte se," — usmál se, než sklopila oči.

Byl to jeden z Mariiných šťastných dnů. Rozveselila se, zapomenuvši na vše, co bylo před tímto dnem a stala se hovornou a vtipnou, udivujíc Růženu i Martu.

Děvčata co chvíli se na sebe podívala a významně se usmála.

Jeden takový úsměv zachytila Marie, nerozladil ji však.

"Myslete si, co chcete, já vím, že vy nedovedete si nic jiného vymyslet."

"A nelíbí se ti? Podívej se na něho," řekla Růžena, ukazujíc na Slezáka očima do kola.

Tančil s Martou a tančil dokonale. Byl to nejhezčí pár ze všech, kolik jich zde bylo.

"A vám to spolu sluší ještě lépe," řekla s úsměvem Růžena, jako by četla její myšlenky. "Jako byste byli pro sebe stvořeni. A ty se mu taky líbíš."

"Kdybys nemluvila," odbyla ji Marie předstíranou lhostejností. — Nebyla jí však ta poznámka lhostejná. Něco jako teplý dotek cítila při tom pomyšlení, že snad se mu líbí. Ale odsunovala tu myšlenku od sebe. "Kam by to vedlo", říkala si, "kolik mu je, snad je mladší než si myslí, snad jen pětadvacet a ji bude pomalu dvacet čtyři." Ale očima se vracela stále k němu. Jak se lišil od ostatních chlapců, jako by ani nebyl z jejich řad. Choval se prostě a ušlechtilě — a je jistě takový i uvnitř. Nepije, nekouří, ukládá si peníze, jak jí prozradil. Jaký by to byl muž — usmála se šťastně. To není Trojan, Slezák, odražen od kalného zrcadla Trojanova, zdál se ještě zajímavějším a čistším. A toho bych si měla vzít podle matky — myslila pobouřeně, hledíc na opilstvím rozplihlé rysy Trojanovy tváře, jenž od té doby, kdy ho odbyl Slezák, přestal tančit a pil, pronásleduje pohledy Mariino každé hnutí. Ted' pohlédnuv k ní, těžce vstal a zamířil k ní.

"Prosím tě, rozmluv mu to," pošeptala úzkostně Marie Růženě.

"On si dá tak něco rozmluvit, zvláště když je opilý," řekla Růžena. —

Trojan nepřilís jistou chůzí dostal se však již ke stolu a podepřev se po zvyku nachmelených o stůl, začal nesouvisle.

Marie ve svém poděšení s počátku mu vůbec nerozuměla, až

pak jedna věta probudila v ní zájem. —

"Dejte si na něho pozor," mluvil Trojan, "povídám vám, dejte si na něho pozor. Ve Vysočanech se k vůli němu trávil jedna holka — to je pěkný hoch. —"

Nedomluvil však, protože byl drsně uchopen někým za rameno. Byl to Slezák.

Slezák, zpozorovav, že Trojan jde k Marii, nechal tance a šel rychle, aby dívky zbavil opilce. Slyšel, co Trojan o něm řekl a zdálo se, že ho to pohněvalo do zuřivosti. Byl aspoň bledý a trásl se mu rty, když nízkým hlasem říkal Trojanovi: "Jste opilý, kdybyste však nebyl opilý, vyrazil bych vám pár zubů z té vaší pomlouvačné huby. Jděte si sednout — a buďte rád, že já jsem dnes v dobré náladě." — A když se Trojan neměl k tomu, dovedl ho, byt' se vzpíral, k jeho stolu a tam ho prudce posadil na jeho židli. Když však se vrátil, nebylo na něm stopy po hněvu ani vzrušení. "Mělo mne to napadnout," řekl s úsměvem Marii.

Výstup ten však pokalil Mariinu pohodu, to, co řekl Trojan o Slezákovi, nezdálo se jí klepem. — Proč by se tak Slezák rozhněval, kdyby to nebyla pravda?

Vrátila se ke své odměřenosti a Slezák, postřehnuv to, usmíval se, zdálo se jí, trpce. Nevysvětloval jí však nic, a když před devátou řekla, že chce domů — a děvčata křičela, že zůstanou ještě, nabídl se, že ji doprovodí.

Řekl to tak zdvořile, že nemohla odmítnouti.

Vyšli, vyslechnuvše veselé poznámky, jež, jak se zdálo, byly jemu trapnější než Marii, z dusna sálu do vlažného večera. Park hořel světly a za ním planula Praha. Marie zastavila se a dívala se chvíli na ten obraz. Stál, mlčky ji pozoruje. "Nechcete se projet po tom rybníčku?" řekl po chvíli. — "Budete si moci mysliti, že jste v Benátkách." Nebylo však v tom ironie, řekl to nějakým unaveným hlasem.

Namířila k hladině, rozryté světlými rýči, modrými, zlatými, rudými, a on, najav jednu lod'ku,

přidržel ji, aby mohla bezpečně vstoupiti. Pak, odstrčiv ji, skočil do ní sám. Lod'ka se zakymácela a Marie se křečovitě zachytila lavičky. "Nebojte se, vím, jak mám skočit," řekl zabíraje volně vesly. Kolem dokola bylo ještě stále rušno, před čertovým kolem tryskal co chvíli smích, smích zněl i na břehu rybníka. A všude byl stejný, byla v něm poblázněná radost a nějaké sladké opilství. Jako by to opilství dýchal sem kvetoucí kraj lidem do srdcí. Marie zhluboka vydechovala, noc proděravěná světly na neviditelné stráni, byla hluboká a tajemná a voněla dálkou. —

"Citím třešně," řekl Slezák, — vtáhnuv do sebe vzduch. "Kvetou někde tam," ukázal do noci.

Neodpověděla. Lod'ka klouzala lehce a za ní v kruzích tančila divoce světla.

"Vy tomu věříte?" zeptal se na jednu bez úvodu.

Pohlédla na něho a chtěla mu říci, že jí přece do té věci nic není, ale přemohla v sobě tu příkrost a řekla klidně: "Nemusíte se mi přece zpovídat."

"Já za tu věc nemohl, věřte mi. Nemohu přece za to, co provede nějaká hysterická holka. Já vůbec nevěděl, že si na mne myslí." V jeho hlase byla touha po tom, aby mu bylo věřeno.

"Je to tedy pravda, že se k vůli vám otrávil?" zachvěla se.

"Ale vždyť se jí nic nestalo — doktor řekl, že po tom by se nic nestalo ani nemluvněti. Udělala to jen, protože si myslila, že něco takového mne ohromí — a že si ji zamiluji. Sama se pak k tomu přiznala. Nic mezi námi nebylo — bydlili jsme v jednom domě — někdy jsem se s ní zastavil, zasmál, a to bylo všechno. Já přece nejsem hračka, abych byl pro každé dítě, kterému se té hračky zachce." — Mluvil to vše trhaně a nakonec prudce.

"A proč mi to říkáte?" zeptala se tiše, když se zamlčel.

"Protože nechci, abyste si o mne myslila, že jsem takový, jak mne chtěl vylicit ten opilec. — On si to může o mne myslit, mohou si to myslit o mně všichni, nechci však,

aby se si to o mně myslila vy. — Věříte mi?"

Trvalo to chvíli, než mohla odpovéděti. Byla ráda, že je s nimi šero, protože nemohl viděti, že má krev ve tvářích.

Podala mu proto jen ruku, kterou on prudce stiskl. "Nepochybují o tom, pane Slezáku, že jste slušný muž, takový, jaký má být," řekla vážně, přemohši rozzechvění.

"Děkuji vám," řekl prostě. —

"Věděl jsem hned, jak jsem vás spatřil, že vy jste správná žena, a čím více vás poznávám, tím více jsem si tím jist. Nedovedl bych takové, jako jste vy, zalhat. — A teď půjdeme domů," řekl vesele a přirazil ke břehu. Šli pomalu, vracejíce se vzpomínkami k dnešnímu dni. Ani jednou ho nepřistihla při nějakém slově, které by jí mohlo říci něco jiného, než to, co říkal. Ani jediným pohledem nezabloudil žádostivě k její postavě. Byl počestný upřímně a prostě, měl počestnost v krvi, nikoli jen na jazyku. A Marie uvědomujíc si to radostně, cítila, že nikdy ve společnosti kteréhokoliv muže neměla tak naprostý pocit bezpečnosti. — jako u tohoto chlapce.

"Kolik je vám let?" zeptala se najednou.

"Dvacet sedm", řekl udiveně. "Ale, proč se ptáte?"

"Vypadáte velmi mladě. Hádala bych vám méně. Tak vída, dvacet sedm," myslila si a cítila, že se jí ulevilo v nějaké obavě, jejíhož tvaru nemohla však postihnouti. —

"Myslím, že to dělá životospráva a pak to, jak myslíme. Kdo myslí čistě, je vždy déle mlád. Všimněte si někdy některých očí a řeknete mi, že mám pravdu. — Jako Marta, je jistě mladší než vy, ale to jen do té doby, než se jí podíváte do očí, její oči jsou staré, zestárlý tím, co viděly."

"A moje?" usmála se.

"Vaše? Vaše jsou čisté, to já poznám," řekl prostě, bez stínu snahy po lichocení.

"Kde jste se naučil takhle mluvit?" zeptala se ho.

"Hodně čtu a někdy taky přemýšlím, ač vám řeknu, že přemýšlení pro nás dělníky nic není. A

pak, moje přemýšlení," zasmál se pojednou. "K ničemu to není."

"A proč?" podivila se.

"Život není tak složitý, jak se zdá těm, kteří o něm mudrují. — Život je prostý, jen v něm pevně stát, to je vše. A tohle mnoho lidí nedovede, protože věčným přemýšlením o sobě se otravují. A nejhůř je to, začneme-li myslit tak my. Zapleteme se do myšlenek jako moucha do pavučiny a nevíme, jak z toho."

Docházeli však již k domu, kde Marie bydlila. V okně kuchyně bylo světlo. Bytná asi na ni čeká, aby se jí vyptala, jak ztrávila odpoledne a večer. Byla by raději, kdyby byla již spala, toužila po tom, aby byla, až se rozejde se Slezákem, sama.

Podala mu ruku a řekla prostě: "Jsem ráda, že jsem vás poznala."

Podrže její ruku ve své a hledě jí do očí, ptal se ji ztišeným hlasem:

"Mohl bych vás, slečno, někdy vidět?"

"A proč?" řekla stejně tak.

"Rád bych vás viděl, ne, není to to, co si myslíte, víte, já, už jsem vám řekl, že jsem jako vy. Ale nechtěl bych vás poznat tak," zarazil se a pousmál se provinile.

"Mám málo času, jsem do šesti v dílně."

"A co kdybych na vás počkal, ve středu, ano?"

Chtěla mu říci ano, ale její nedůvěra jí od toho zdržovala.

"Byly by z toho jen řeči, pane Slezáku," řekla nerozhodně.

"Mluví se o každém, a nejsem špatný chlap, aby nemohla se mnou jít slušná žena." Znělo to trochu dotčeně.

"Když si to přejete," svolovala.

"Jinak bych vás tolik neprosil. Víte, já strašně nerad prosím," ukázal své silné zuby. "Tedy ve středu v šest, bude-li hezky, půjdeme si popovídat někde do parku a nebude-li, zajdeme do slušné kavárny, souhlasíte?"

Pokývla a řekla: "Ale už musím."

"Dobrou noc," smekl a rázně se rozešel.

Odemykajíc tiše, dívala se za ním. Milý hoch, opravdu milý

hoch, myslila, sledujíc jeho postavu jasnější, když se blížila k pouliční lampě a neurčitou ve stínu. Pojednou vzrušeně se naklonila, jako kdyby tím mohla přiblížit vzdálenost. Od rohu odtrhl se stín muže. Trojan. Ale oddechla si, stáli spolu několik jen okamžiků a Slezák jde klidně dál.

Otevřela a zamkla tiše a po špičkách vystupovala po pěti schodech k svému bytu. Stejně opatrně otevírala do předsíně, myslíc, že ujde pozornosti bytné. Ale zmýlila se.

"Jen pojd'te dál, Mařenko, já na vás čekám."

Povzdechla si a vešla do kuchyně.

"Jistě máte hlad," vítala ji Kučerová, prohlížeje si ji.

"Nemám, jen nohy mne trochu bolí, tančila jsem až do teďka," usedla Marie.

"Tak vidíte, a nechtěla jste jít. A co, kdo tam byl s vámi?" začala s vyptáváním, když Marie, svléknuvši se, vrátila se v župánku, aby povečeřela.

Kučerová by jí neodpustila něco takového a zamrzelo by ji stejně, kdyby jí důkladně vše nevypověděla. Věděla však, že to není pouhá zvědavost, že je to věrný zájem o její osud, že jen proto chce vidět do jejích dnů s jejími starostmi a radostmi. A tak vypravovala podrobně o všem.

Kučerová mlčky ji poslouchala. Marie snažila se pokud možno nejhloději mluvit o Slezákovi, ale stařenu neoklamala.

"A líbí se vám ten chlapec?" — zeptala se. "Mně to můžete říci."

"Což o to," vzdychla Marie.

A Kučerová, slyšíc to, se usmála. — —

II.

Když Marie ulehla, propadla nejdříve sladké únavě. — Matné světlo z ulice prodíralo se síťovými záclonami do pokoje, a pokoj zdál se v tom přisvitu jako očištěný. Váza proměnila se v čísi hlavu, — skříň narostla ve tmě do obrovitosti. Marie, ruce založené za hlavou, hleděla na to vše rozšířenými očima a usmívala se. Chvillemi pod okny ozvaly se kroky, spěšné nebo volné a Marie si představova-

la, kdo to jde a proč pospíchá.

Pak přišla k jejich domu mladá dvojice a dlouho mluvila o něčem. Marie se usmála, myslíc o čem ti dva mohou asi mluvit.

A již před jejíma očima byl Slezák. Už si nezapírala, že se jí líbí, tak líbí, jako dosud žádný. Myšlenka na něho, jeho pěkně modelovaný obličej, urostlé atletické tělo, ji znepokojovala a vzrušovala. —

"A je docela jiný," myslí si Marie a vzpomíná si, co jí řekl tam v tanečním sále. Vzpomíná si zvláště na jedno. Díval se po Trojanovi a po skupině jeho přátel a pak řekl: "Ti jistě utratí polovinu své výplaty."

"To dělají každou neděli," řekla ona.

"Jak je to hloupé," řekl po chvíli. "Víte, já si snad vydělávám lehčeji než oni — ale takovéhle utrácení nenávidím. Vždyť peníze, to je můj život, pro ně jsem musel dáti týden ze svého života a zdraví, dovedu si jich tedy vážit, protože vím, jak jsou drahé a někdy krvavé." A po chvíli dodal: — "Ne však že bych měl peníze rád, — to ne."

"Jaký by to byl muž," uvažuje teď Marie, a přichází na ni pokušení. Cítí, že tělo ji žhne a že rty se jí nalévají touhou. Odhání tu touhu, brání se jí, je jí stydno, ale mladá krev, život žitý v odřikání, se v ní bouří a volá po štěstí.

Ne, Marie nebyla vždy tak klidná, jak si myslely o ní všechny její přítelkyně. Svět ji lákal právě tak, jako lákal je. Přicházel k ní nejčastěji v takových chvílích, jako byla tato, volal, naléhal, poroučel.

"Stárneš, je ti dvacet tři, a co jsi užila? A jsi krásná a zvadneš, a pak bude pozdě. Čeho se bojíš, čeho se strachuješ? Podívej se na ostatní. A, konečně, on je jistě slušný hoch, jistě by si tě vzal."

Marie odpovídá tomu hlasu, ne, ne, — ale odpor v ní slábne.

Nakonec rozpálená cítí, že má v očích slzy. Je jí sebe samé pojednou strašně líto. A myslí na svůj minulý život. Zase si vzpomíná na ten hrozný den o svátku svatě Anny. Tatínek přišel v poledne

domů, nejdí ani, jen přecházel nepokojně od okna ke dveřím. Nezapomene nikdy těch jeho očí, jimiž se díval na ni. A maminka plakala a tiskla k sobě čtyřletou Božku.

Marie, bylo jí dvanáct let, byla vyděšena z toho všeho, protože nevěděla, co se stalo. Proč tatínek je tak nešťastný a proč maminka pláče.

Až se jí najednou rozbřesko. Válka. Slyšela to slovo na ulici, kdekdo je vyslovoval, ale pro ni nic to slovo neznamenovalo. Nenařadilo jí, že by mohlo se to svaluji i na ni.

"Tati," úzkost ji hnala do rukou otcových, "tati, vid', že ty nepůjdeš? Vid', že ne?"

Vzpomíná si, jak otcovi šla těžko z úst chlácholivá slova, jak uvažla mu v hrdle jako uškrcená. A šel, musel. Doprovázela ho s maminkou a Božkou na nádraží, protože tatínek musel do Plzně. Vidí před sebou zase to nádraží, slyší pláč dětí, vidí ustrašené, nešťastné oči žen, vidí přemáhání se mužů. "Za měsíc jsme zpátky," ujišťuje každý, ale nikdo tomu nevěří. —

A pak přišel lístek od tatínka, že pojedje přes Prahu do pole.

Pět hodin čekaly tehdy s matkou na ten vlak, a pak nemohly ani s otcem promluvit. S křikem je odehnali a tak ji nemohl ani pohladit. Jen se na ni z dálky díval, tak smutně, jako by se s ní navždy loučil.

A což se neloučil? Snad to tušil. A jak mu asi bylo těžko. Jistě znal maminku, věděl o jejích slabostech — a děsil se, co bude s ní a s Božkou, nevrátí-li se.

A je někde až na Sibiři, jeho hrob již jistě se propadl. Jen tráva nad ním ševlí, když vane pustinou vítr, vlk mu snad vyje nad hlavou, když měsíc jde oblohou. Marii stékají slzy po tváři. Neutírá jich však.

A ony doma! Ze začátku to šlo, tatínek byl šetrný a jako faktor velké tiskárny vydělával si hodně peněz. Měla tedy matka z čeho dosazovat na nuznou podporu, — kterou dostávala. Ale přišel nedostatek a pak bída. Lidé vystávali

celé hodiny ve frontě na vše, na co si bylo možno pomyslit. — Na mouku, chléb, sádlo, maso, mýdlo. I na ni, na Marii, došlo, často místo do školy musela do fronty. — Jaký to byl život. A o otci nevěděla. Na začátku roku ztratil se v Karpatech. Nevěřila, že je mrtev, nevěřila tomu ani matka, ale, jak čas utíkal, pozorovala na matce, že se s ní děje nějaká proměna. — Nemluvila již o otci — a když, jako by nerada. A pak Marie jednoho dne pochopila, co se to s matkou stalo. Poslala ji jednou učitelka pro něco do Nuslí.

Bylo teplo a dostala od učitelky krajíček s máslem — byla spokojená a rozhlížela se vesele po lidech. Aby si nadešla, pustila se kolem pivovaru a tam na cestě srazila se s matkou. Šla s nějakým mužským, jenž se k ní choval důvěrně. Viděla, že ji kladl ruku kolem boků — i to, že se matka tomu nebránila. Jako by hrom před ní uhořel, stála Marie, poulic na tu dvojici očí. Matka, když ji postřehla, začervenala se, ale pak zlostně na ni vyjela. Neodpověděla jí, dala se do běhu, zapomenuvši, kam byla poslána.

Cítila ve svém probouzejícím se srdci panny ošklivost a hrůzu, a litost, nezměrnou litost nad otcem. A od toho dne se u nich vše změnilo. Matka, když se vrátila, pohlížela na ni nepřátelsky, a ona, skrčená v koutku, vyhýbala se jejím očím. Něco se v ní zřítlo, nějaká představa se v ní nadobro pobořila, matka, jako by přestala být matkou, bála se jí, hrozila a štilila se jí. Matka vytušila brzy, co se v ní děje, Mariiny pohledy povídaly jí toho dosti, a stala se na ni zlou a pak i krutou.

A to trvalo až do konce války, a bylo to den ode dne horší a tišivější. Marie si nemůže vzpomenouti bez zachvění na ten rok, ač přišly pro ni ještě horší doby, ale ten rok byl rokem jejího dospívání, kdy potřebovala nejvíce něhy a lásky. Ředitel měšťanky, kam chodila již třetí rok, přemlouval matku, aby ji dala do učitelského ústavu, ale matka ji poslala do učení, vymluvivši se na nouzi. Nebyla to pravda, Marie to věděla,

i to, že matka se jí takhle mstí. — Bylo to pro ni nejtěžší zklamání, učila se tak ráda, a myslila-li na to, že jednou bude učitelkou, zdálo se jí život krásným i přes všechn ten smutek a neštěstí, jež v ní tkvěly.

"Já ti dám učitelku," řekla jí tehdy matka a řekla to tak, že se vzdala naděje, že by ji mohla uprositi.

Šla se tedy učit. A pak přišel konec války. Jaká to byla pro ni úžasná událost. Pomyslela-li na to, že se vrátí tatínek, zastavovalo se v ní štěstím srdce.

Ale nevrátil se. Jednoho večera, již rok po 28. říjnu, přišel k nim neznámý člověk. Legionář, který se den před tím vrátil z Ruska s transportem a přivezl tatínkovy hodinky a jeho dopis.

Padl v bojích o Sibiř a ten voják byl při jeho smrti.

Marie se rozeštkala, žal trásl ji jako vichřice mladou břízkou, její naděje, její tatínek nepřijde, nevysvobodí ji, bude trpět dál. A co, trpěla by ráda, stokrát hůře, jen kdyby mu mohla vrátit život.

I matka slzela, ale Marie věděla, že to nejsou slzy žalu, že pláče, aby se neřeklo. Napadlo ji také, že snad matka je ráda, že otec se nevrátí. Zhrozila se té myšlenky, ale věděla, že chodí s tím člověkem dosud. A druhého dne její podezření se naplnilo. Věděla, že matka myslí jistě s obavami na to, až otec přijede. Věděly už, že je v zajetí. Zamýšlela se někdy na dlouho, ale teď v přítomnosti toho druhého, jako by byla vyměněná. Byla klidná a Marii se zdálo, že i spokojená.

V té chvíli nenáviděla prudce matku, a ten zbytek úcty, jenž v ní ještě zůstal, vyprchal. Matka přestala být pro ni matkou, stala se nepřátelskou ženou, špatnou a nehodnou. Pak matka přestala se skrývat se svou známostí s tím Součkem, chodila s ním po Vyšehradě tak, jako dříve chodívala s tatínkem, a lidé začali mluvit, že se bude vdávat, a dívali se soucítělně na Marii.

Jak ráda by byla utekla z domova, ale nemohla, měla se ještě rok učit. Děsila se toho dne, kdy

matka si přivede toho člověka.

Ale matka se k tomu nějak neměla. A Marie pak zjistila, proč. Jednou v neděli odpoledne přivedla si matka Součka na kávu, to dělávala již pravidelně neohlížejíc se na dcerku. Seděli spolu v kuchyni a mluvili. Marie nechtěla poslouchati, ale pak ji něco zarazilo. Padlo otcovo jméno. Šla po špičkách ke dveřím a přiloživši na ně ucho, poslouchala.

Mluvila matka. "On byl přece legionář, a já jako vdova mám na to nárok. Ptala jsem se na všechno a řekli mi, že tu trafikku musím dostat. Kdybych se však teď vdala, nedostala bych nic."

"A jak to bude dlouho trvat, — než ti to vyřídí?" zeptal se mrzutě Souček.

"Blázne," řekla matka, "taková trafika stojí přece za to, abychom nějaký ten měsíc počkali. Za půl roku to mám v kapse."

Marii zavalila hořkost. "Tak tohle v tom je," myslila si. Otcova smrt má jim ještě pomoci. Musila se přemáhati, aby nepodlehla prudké touze otevřítí dveře a vykřiknouti jim tohle do očí, ale pak zchladla a odstoupila tiše od dveří.

Napadlo ji, že snad k svatbě dojde ještě později, že snad bude již vyučena a že bude moci odejít. To jediné zdálo se jí prosvětlovati její výhled do budoucnosti.

A nemýlila se. Matka dostala trafikku teprve na podzim a ustanovila, že svatba bude o vánocích. A před vánocemi měla dostati Marie za vyučenou.

Protože již jako učednice byla obratná a projevovala nevšední zájem o své povolání a měla podivuhodný vkus, zavolala si ji týden před vyučením majitelka salonu a nabídla jí, aby u ní zůstala a slíbila jí, že ji bude platit jako zkušené dělnici. Marie si to propočítala v hlavě a spadla s ní starost. Věděla, že to, co vydělá, stačí jí ke skromnému životu.

Přijala, a když přišla domů, překvapila matku rozhodnutím, že se od ní vystěhuje. "Nebudu ti překážet," řekla trpce.

Ale se zlou se ptázala.

"Jen se opovaž," rozkřikla se, "já ti dám vystěhovat. Policii tě

dám přivést. Tak ty si myslíš, že svou paní, co? Budeš, ale až budeš plnoletá, ale teď budeš poslouchat mne."

Pro Marii to byla rána, znala matku a věděla, že je schopna všeho. Odložila tedy svůj úmysl.

Bylo to od matky velmi nerozumné, že ji nutila, aby zůstala v nové její domácnosti. A byla to jen zlost, která ji k tomu ponoukala. Nemohla zapomenouti, že ta drzá žába — jak Marii říkala — odvážila se souditi ji, třeba jen očima.

Souček byl o dva roky mladší než ona, a když se přistěhoval k nim, brzy postřehla Marie, že se po ní dívá žádostivými očima.

Dělala, jako kdyby toho neviděla. Urážela ji taková pozornost a chovala se proto k otčimovi chladně a jen zdvořile. Nikdy mu neřekla také tatinku, jeho snahu po spřátelení odbyvala mlčením a úmyslným vyhýbáním. Tak to trvalo rok.

Souček byl strojníkem a pracoval v jedné ze smichovských továren. První čas nosil o výplatě matce dosti peněz, později však jich bylo méně a méně. Marie došlechla o něm, ještě než si ho matka vzala, že pije, ale pomyslela si, co je mi do toho. Kdyby i upozornila na to matku, ta by ji nanejvýš vynadala.

A teď se začalo ukazovati, že pověst o něm nelhala. Nejednou v týdně vracel se podnapilý. Matka mu to vytýkala, omlouval se nejdříve, ale pak začal hrubě. "Ty nepotřebuješ přece peněz, máš z trafiky více, než já vydělám." — Marie slyšíc často vády, myslela si s uspokojením, že matku potkal spravedlivý trest.

Ale opilý Souček nebyl tím zdvořilým, zdánlivě dobrosrdečným člověkem, jakým se zdával být. Ta slupka když s něho opadla, ukázal se v pravě své podobě.

— A Marie se měla přesvědčiti o tom, jaký je. Jedné soboty přišla dříve než obvykle. Matka ani sestra nebyly doma. Matka vracela se z budky až večer a Božka někam odběhla s přítelkyněmi si hrát. Souček ležel na pohovce a jeho kalné oči svědčily o tom, že

zase pil. Pohlédla na něho s nechutí a vytáhla z trouby připravené pro ni jídlo. Cítila, že Součkovy oči ji úporně sledují — a zvedal se v ní hněv a odpor.

Souček po chvíli vstal s lenošky a počal chodit kuchyní.

Najednou, když se toho nenadala, skočil k ní a objal ji. Uhodila ho prudce talířem, že zavravorav, pustil ji.

"Tak ty takhle — tak ty takhle", sípal, dívaje se na ni zuřivě a lačně.

"Neodvažujte se ke mně přiblížit," řekla tlumeně. Nechtěla křičet, protože pomýšlení na to, co by se pak vypravovalo, ji děsilo.

Vtiskla se do rohu vedle kamen a pozorovala bedlivě každý Součkův pohyb.

Stál, ruce roztaženy, oči podlity krví a usmíval se šeredným úsměvem, jenž naháněl Marii hrůzu.

"Dotknete-li se mne," — řekla vzrušeně.

"Co uděláš, co?" posmíval se jí.

Úzkost ji sevřela srdce. Četla z jeho očí, co míní, i to, že je posedlý d'ablem. Vedle ní ležely nože. Popadla nejdlejší a pak řekla, — prudce dýchajíc:

"Tak pojď te!"

Úžas se zjevil v očích opilcových, pak rozpaky, ale nakonec se rozesmál.

"Však ty nepichneš." A postoupil o krok.

Kdoví, co by se tehdy stalo, — kdyby v té chvíli, kdy již byla rozhodnuta, že bodne, — nepřišla matka.

Stačil ji jeden jediný pohled, aby pochopila, co se děje.

Souček, jako by se rozsypal pod jejíma očima a hloupě se chichotal smíchem opilců. Matka se odvrátila od něho a zadívala se na Marii. —

Ale jaký to byl pohled, plný nenávisti.

Ne, to bylo pro Marii již příliš. Nezvládla již svého vzrušení a vykřikla matce, která místo aby se zděsila, měla pro ni nenávisť, za to, že se ona, mladá, libila tomu opilci víc než ona, do očí:

"Nedá-li mi to tvé zvíře pokoj, zabiju ho."

Matka zbledla jako plátno a ru-

ce se jí sevřely v pěstí. Pak řekla: "Chtěla jsi se odstěhovat. Tak se odstěhuj, a hned, nechci tě tady mít ani hodinu. Seber si své věci a jdi mi s očima."

Marii vedraly se slzy do očí. Po chvíli teprve řekla: "Ano, jdu," a nehledíc na matku, odešla do pokoje. Když skládala do kufru své věci, neviděla pro slzy. Ted' ji vyháň, ted', trpklo v ní. Ne jako dceru, ale jako ženu, která je ji nebezpečná svým mládím. — Oh, Marie dávno věděla, že matka žárli na její mládí a její krásu, — nedovedla si však představit, že by mohla být taková, že by mohla zapomenouti na to, že ji pod srdcem nosila, že se s ní mazlíla.

Marie tiše, aby to vedle neslyšeli, plakala. Nikdy necítila svou opuštěnost tak, jako v této chvíli. Jako hruška v širém poli, napadla jí slova a melodie písničky. — Ale mezi cizími nebude ji huře. Tady ublížení je dvakrát kruté — a tam nikdo se o ní nebude starat, nebude-li sama chtít.

"S Bohem", řekla, vycházejíc zvolna. Myslela, že matka se obměkčí, že pochopí. Ale uviděla jen záda. Stiskla rty a vyšla rázně. Z domova - pousmála se trpce - jaký to byl domov. Ale ráda by dala s Bohem Božce - ta jediná ji snad měla trochu ráda. Snad ji najde u Vltavy. Šla pomalu, v očích měla dosud mlhu, a koš a kufr byly těžké. Ohlíželi se za ní. — Někdo se ji ptal, kam jde.

Neodpověděla mu. Což ví, kam jde? Ale někde spát musí. Vzpomněla si na Růženu. Nechá ji jistě u sebe, než si najde něco.

A rozloučivši se s Božkou, jež nechápala, proč odchází, a kterou to ani, jak viděla, příliš nemrzelo, vsedla do električky, aby šla nadále sama svou cestou.

Na tohle vše Marie vzpomíná a proto pláče. Vzpomíná i na život, který potom přišel. Jaký to byl život? Práce, práce a práce. — Od rána do večera - někdy do noci. Ale nebyla nešťastná. Již čtyři roky šetří, přivydělává si ještě po večerech, když přijde z dílny. Má před očima cíl. — Vidí výkladní skříň, malou, ale vkusnou a nad ní je napsáno: Marie Palánová,

módní salon. Za dva, tři roky to bude, ale to ti bude sedmadvacet, probouzí se hlas. At', odhání to lákání tvrdě a pomalu usíná.

(Pokračování.)

RŮZNÉ RADY.

Aluminiové nádoby,

ve kterém se vařilo kakao nebo mléko, se velmi špatně čistí. Příliš ostré čistící prostředky, jako jsou drátěnky nebo vyškrobávání nožem, zanechávají stopy. Nejlépe dá se k čistění použítí sůl.

—o—

O praní zeleniny a salátu.

Hospodyně, která má starost o zdraví rodiny, musí při všech domácích pracích zachovávat úzkostlivou čistotu. Čistota jest zvláště důležitá při úpravě pokrmů, ku které náleží omývání zeleniny a salátů. Zde se můžeme dopouštět dvou chyb: buď se čistí tyto potraviny povrchně, nebo příliš důkladně. Nestačí, když je vložíme jednou nebo dvakrát do čisté vody a trochu propláchneme. Tim se nikdy dokonale neodstraní písek nebo saze, po případě prst' a živočichové, ukryté za listky salátu. Správnější jest vložiti je do hrubého síta a pod vodovodem na ně pustiti proud čerstvé, čisté vody, nebo, což jest ještě lepší pro citlivé mladé listky salátu a špenátu, vložiti je do velké misy s hojnou vodou, která se musí častokrát vyměnit. Špinavý špenát jakož i salát se musí bezpodmínečně několikrát vyprati, tato procedura se však má diti co možno rychle. Také houby vyžadují důkladného čistění, právě tak jako květák, který mnohdy vypadá nechutně, při čemž odstraňujeme všechna ošklivá místa a skvrny. Položíme-li jej na krátko do octové vody, vypudíme všechen hmyz, který se v něm skrývá. Špatným zvykem jest methoda příliš čistotných hospodyn, které nechávají zeleninu a saláty příliš dlouho ve vodě. Tim ztrácejí nejen na chuť, ale i na výživnost, neboť se jim odnímají důležité soli. U zeleného salátu se kromě toho dlouhým máčením rozpouštějí hořké látky, čímž dostane nedobrou

chuť. Před úpravou má býti zbaven úplně vody, aby jeho chuť nebyla fádni. Vody jej zbavíme nejlépe natřásáním v síti, nebo opatrným lehkým třením v čisté utěrce.

BOLÍ VÁS NOHY?

Puchýře, odřeniny, popraskaná kůže, svrbení nohou, namožené žíly, zapálené kotníky a jiné vyléčí paní Nováková, specialista pro nožní nemoci. Vyrábí a prodává výtečnou masť "Koruna", která co domácí lék by neměla scházet v žádné domácnosti. Paní Nováková má oznámku v "České Ženě". Zavděčíte se nám když se na ni obrátíte o pomoc v nožních nescházích.

—o—

Rarity. Kdesi ve Skotsku žije žena, která má zvláštní schopnosti: Stačí jí vzít slepičí vejce do ruky, aby řekla, je-li oplozeno či nikoli, a dovede přesně určit, jakého rodu bude kuře. Odkud tuto schopnost má, nedovede říci. V Essenu žije starší paní, která se vši určitostí předpoví bouři, třeba je nebe čisté. Tiakoměru v domě nemá. Jiná žena dovede se zavázanýma očima čísti z knihy, kterou před tím nikdy neviděla. Jakási Anna Cannonová na první pohled určí hvězdu na nebi a řekne, jak je vzdálena od země. Prof. Tarner, který se sám o tom přesvědčil, pravil, že k tomu je třeba dlouhého a duševního měření a počítání. Zmíněný učenec s jiným hvězdářem zjistili, že Anna Cannonová klasifikovala takto asi 70,000 hvězd. Kterýsi německý inženýr je opravdový lidský seismograf, který přesně předpoví blížící se zemětřesení, které, jak tvrdí, cítí v nohách. Ve známém newyorském vězení Sing Sing je vězeň, kterému neuškodí proud 7000 voltů. V Americe žije jakýs kapitán Spalding, kterému neuškodí tekoucí roztavené olovo, které si vleje na jazyk. Jazykem uhasí hořící doutník, aniž by se popálil. Dá si kapati hořící vosk na jazyk a necítí při tom bolesti.

Srdečné díkůvzdání.

Detroit, Mich., 9. července 1935.

Vděčností vázán, vzdávám touto cestou nejsrdečnější díky a volám: Pán Bůh zaplat' všem, kdož jakýmkoliv způsobem, buď dárkem aneb písemným a telegrafickým blahopřáním projevili mi lásku a přátelství při mém 50tiletém, čili "Zlatém Jubileu" mého kněžství. Jeho Excellenci, nejd. p. biskupu M. J. Gallagherovi, jenž v plné hodnosti biskupské dodal bohoslužbám — "Coram episcopo" — slavnostního lesku. Jeho Milosti, světicimu biskupu, Msgru Josefu K. Plagensovi, Jeho Milosti, nejd. p. Valentinu Kohlbeckovi O.S.B., opatu českých Benediktinů v Lisle, Ill.; Msgru. Oldřichu Zlámalovi z Clevelandu, O.; místním Monsignorům, vzácnému rodnému dlouholetému příteli Dru Hynku Dostálovi, rytíři sv. Řehoře, sv. Jiří a Commandeuru rytířů Bl. Panny Marie de Mercede atd.; důst. pp. Václ. Hamtilovi ze St. Louis, Mo. a Frant. Boženkovi z Milwaukee, Wis., a místnímu duchovenstvu, kteří byli přítomni při bohoslužbě. Nejhlubší oddanost a díky Jeho Excellenci, nejd. p. Dru Leopoldu Prečanovi, arcibiskupu olomouckému, za blahopřání a významování hodností arcibiskupského rady; za blahopřejné dopisy Jeho Excellence nejd. p. Dra Karla Kašpara, arcibiskupa pražského; Jeho Milosti, nejd. p. Arnošta Vykoukala, Benediktinského opata v Praze; vysoce důst. p. Msgra Frant. Jemelky, kanovníka v Olomouci; Msgra a děkana Jar. Hlobila v Uher. Brodě; důst. p. Lva Pospíšila, katechety ve Val. Meziříčí; příbuzné rodiny Plháků v Háji, občanů rodiště Chromče; katol. českých Jednot: I. Ů. J., Ů. J. Ž. A., Katol. Dělníka, Jedn. Katol. Sokola a jeho sborů; českého duchovenstva, rytířů sv. Jiří z osady sv. Václava, kadetů z Clevelandu, O., a jiných spolků, rodin a jednotlivců z Chicaga, Clevelandu, St. Louisu, New Yorku, Omahy, Reedsville a jinde.

Dík za záslužnou práci o zdar slavnosti zasluhuje slavnostní výbor se svým předsedou, důst. p. Josefem Hlaváčkem, kaplanem osady, který mimo jiné obstaral nádhernou ozdobu kostela a síně za přísluhy polských ctih. sester Felicianek a půjčkou palem pohrobnička Jos. Turowského. Díky zasluhuje kostelní pěvecký sbor, solistky: pí. Bronislava Dostálová, neteř moje a pí. Marie Koníčková, při bohoslužbě, dram. spolek a dorost Katol. Sokola při pondělní večerní oslavě.

Vřelý dík slavnostnímu kazateli, důst. p. Frant. Boženkovi z Milwaukee, za procítěnou řeč; dovednému obřadníku při banketě, důst. p. Václ. Hamtilovi ze St. Louisu, nadšeným slavnostním řečníkům: Nejdůst. p. opatu Valentinu Kohlbeckovi O.S.B. z Lisle, Ill., Msgru Oldřichu Zlámalovi z Clevelandu, O., Commandeuru Dru Hynkovi Dostálovi ze St. Louisu, neteři Bronislavě, úředním zástupcům města Detroit, československému konsulátu v Cleveland, O., zástupcům Jednot: pp. Vincentu Koldovi, Janu Strakovi, Janu Vollerovi, a spolků, pp. J. Eliášovi a V. Fučíkovi za Národní Sdružení.

Velké zásluhy mají a díky vzdávám sp. sv. Anny a Sokolicím, za jejich oběti a práce s uspořádáním bohatého slavnostního oběda a banketu. Díky též všem, kteří oznámkami umožnili vydání nákladného "Památníka". Díky všem, kteří bez rozdílu národnosti svou přítomností a jakýmkoliv způsobem projevili mně své přátelství.

Čest a sláva všem osadníkům svatojanským a svatováclavským za zdařilou oslavu jubilejní!

Milost' a požehnání Boží všem vyprošuje vděčný jubilant

P. JOSEF JANEČEK.

Slavnostní průvod z fary do chrámu Páně sv. Jana Nepom., v Detroit, Mich., o zlatém jubileu kněžství veldp. Josefa Janečka, 30. června 1935. V průvodu za družičkami jde Dr. Hynek Dostál s chotí Bronislavou. Uprostřed dp. F. Boženek, slavnostní kazatel, třetí za ním vdp. Jos. Janeček, jubilant (nad ním biskupská berla.) Průvod uzavírá J. E. ndp. M. Gallagher. (Zapůjčeno láskavostí katol. listu "The Michigan Catholic.")

Slavná primice důst. p. Leonarda Josefa Fencla, S. J.

Protivín, Iowa, 8. července.—Městečko Protivín a širé jeho okolí bylo svědkem překrásné a významné církevní slavnosti dne 30. června t. r. V úhledném a krásném chrámu protivínském Nejsv. Trojice obětoval svou první mši svatou důst. p. Leonard J. Fencel, S. J., jenž pochází z protivínské osady.

Týž byl dne 23. června vysvěcen na kněze v kapli Neposkvrněného Početí Bl. Panny Marie v St. Mary's, Kansas, J. E. ndp. Johannesem D. D., biskupem v Leavenworth, Kansas.

Na primiční slavnosti dp. L. J. Fencla účastnilo se velké množství lidu, kněžstva a jeho přátel.

Slavnost primiční zahájena byla v neděli ráno o 10. hodině průvodem z domu rodičů primiciantových, kteří bydlí ve městě. V čele průvodu se ubírali Rytíři Kolumbovi, za nimi následovaly spolky dívek, skautů, ministrantů, malé družičky a duchovenstvo s primiciantem.

Důst. p. Václav Hradecký, farář osady, byl při mši svaté jako ceremoniář, a důst. p. primiciantovi přisluhovali: Důst. p. Václ. Al. Dostál, farář osady sv. Jana Nepom., z Fort Atkinson, Iowa, jako diakon, a důst. p. Jos. Bad'ura z osady Bl. Panny Marie v Little Turkey, Ia., jako subdiakon. Dále přisluhovali v presbytáři: Důst. p. J. Skluzáček, kaplan v Protivíně, a pak jako thurifer Eduard Tucheč a ministranti: Jindřich a Reuben Fenclové a Raymond Fencel nesl kříž. Malá Doris Leitzingerová, neteř primiciantova, byla hlavní družičkou. Na choru účinkoval chorální sbor velmi pěkně. Slavnostní kázání v řeči české přednesl vdp. Augustin Vojáček z Cedar Rapids a kázání v řeči anglické přednesl důst. p. Václ. Al. Dostál.

Po mši sv. byl upraven oběd k počtě důst. p. primicianta. Hostiny této se účastnilo mnoho osob. Ze sourozenců primiciantových účastnili se této slavnosti: František J. Fencel s manželkou z Protivína; Ed. Fencel s manželkou z Detroit; pí. Lee Tuckerová ze St. Louis, Mo.; pí. Helena Zolenová z New Yorku; Frant. Fencel, pí. Terezie Leitzingerová a pí. Charles Fenclová z Cresco, Ia., Orville Byram a manželka; pí. Louis Fenclová, Viktoria Fenclová a Jindř. Fencel z Protivína.

Při hostině byl obřadníkem důst. p. Václav Hradecký. Anglický proslov měl dp. McMahan, a česky přednesli kratší řeči důst. pánové: Václ. Dostál, Jos. Bad'ura a J. Skluzáček. Důst. p. Terence, C. P. Mission z Des Moines promluvil anglicky. Mezi těmito proslovy zapěl kvartet a Marcella Kališková přednesla sólo. Konečně vřele poděkoval všem primiciant, důst. p. L. J. Fencel. Kromě výše uvedených kněží byli na slavnosti přítomni: Důst. p. O'Donnel z Mt. Carmel, Lawler; důst. p. Kern z Montany; důst. p. J. Brož, farář ze Spillville, Ia., a dp. V. Hlubek, kaplan ze Spillville. Přítomny

byly též ctihodné sestry františkanky: Marie Barbarina, Marie Consepta a Marie Magella, která při mši svaté hrála na varhany.

Důst. p. Leonard Jos. Fencel narodil se dne 5. listopadu 1903. v českém městečku Protivíně ve státu Iowa. Chodil do farní protivínské česko-katolické školy a po 8. třídě graduoval s výtečným prospěchem. Tehdy ještě nebylo vyšší školy v Protivíně jako je tomu dnes, a proto na radu důst. p. faráře Rudolfa Lakomého a dp. Václava Dostála, šel studovat do jesuitské Campion kolleje v Prairie du Chien, ve státu Wisconsin, kde po čtyřech letech opět s výborným prospěchem graduoval, a tu se rozhodl, že vstoupí do slavného řádu jesuitského, sv. Ignátem založeného. V Campion kolleji zůstal ještě dva roky.

Od 2. září 1922. až do roku 1924. byl v novitiátě ve Florissant, Mo., kde složil dne 8. září 1924. řeholní sliby. Hned potom ve Florissant vstoupil do "juniorátu" a studoval dále klassické řeči: latinu a řečtinu, jakož i řeč anglickou a dějepis.

Od roku 1926. až do 1929. studoval na jesuitské St. Louiské Universitě a sice filosofii a jiné vědy a dosáhl roku 1927. stupně A.B., jakož i roku 1929. stupně A.B.

V letech 1929.—1932. studoval dále a zároveň byl professorem na Regis kolleji v Denver, Colo., kdež vyučoval klassické literatury latinské a řecké.

Od roku 1932. studoval bohosloví v St. Mary's kolleji v St. Mary's, Kansas.

Po této dlouhé a důkladné studijní přípravě vysvěcen byl na kněze v neděli, dne 23. června 1935. v kapli, zasvěcené Neposkvrněnému Početí Blah. Panny Marie v St. Mary's, Kansas.

Důst. p. L. J. Fencel po své primici odejel na 2 měsíce do jesuitského domu v Prairie du Chien, Wis.

Jeho dobří a zbožní rodiče dosud žijí v Protivíně. Jsou to

František a Marie Fenclovi, a narodili se v blízkosti jmenovaného městečka na farmě. Otec František narodil se roku 1865. a matka Marie, rozená Pecinovská, roku 1870. Jejich rodiče byli v krajině té pioněři. Nový kněz, důst. p. Leonard, je osmým dítětem z četné rodiny; dvanáct dětí je na živu a jedna dceruška v 7. roku svého života zemřela. Rodičům dp. Leonarda Jos. Fencla i jeho sourozencům srdečně blahopřejeme, že se dočkali tak radostné a slavné chvíle, v níž jejich syn dospěl k vysokému, vznešenému cíli, aby po celý život pracoval "Ad majorem Dei gloriam." Kéž mu Pán Bůh žehná a daří ho svou milostí.

J. Excel. ndp. biskup Ludvík B. Kučera, přijat v privátní audience Svatým Otcem Piem XI.

Město Vatikán, 9. července.— Včera přijal Svatý Otec v soukromé audienci nejdp. Ludvíka B. Kučeru, biskupa z Lincoln, Neb., který podal nejvyšší hlavě církve zprávu o činnosti své jako biskup za dobu pěti let ode dne, kdy úřad biskupský nastoupil.

Nejdp. biskup měl rozmluvu, 20 minut trvající, se Sv. Otcem o poměrech náboženských a o pracích v diecesi lincolnské.

Svatý Otec věnoval též pozornost ekonomickým poměrům v diecesi a živě se dotazoval a jevil neobyčejný zájem o blaho obyvatelů a zvláště se zmínil o nezaměstnanosti, která ve Spojených Státech převládá.

Nejdp. biskup Kučera uvedl ke Svatému Otci dp. Františka Tonyho, faráře osady sv. Ludmily v Chicagu, kterému udělil Sv. Otec své požehnání.

Krásná oslava stříbrného jubilea kněžství ndp. Msgra Viktora Mlejnk, faráře ve Weston, Nebraska.

Ctění redakce! — Dnes se v naší osadě konala vzácná slavnost. Nejdp. Msgr Viktor Mlejnek oslavil krásným způsobem

25leté jubileum svého kněžství. O 9 hodinách ráno se seřadily spolky a ostatní účastníci u operní budovy, odkud všichni pochodovali k faře. Kapela pana Pokorného sehrála několik pochodů. Asi 8 kněží vyšlo z fary a pochodovalo se do kostela.

Nejdp. Msgr Viktor Mlejnek sloužil slavnou mši svatou. Velp. M. Pazourek měl pěkné kázání. Po mši svaté se pochodovalo do Operní síně, kde naše pilné osadnice měly připravený chutný oběd. Po obědě byla zábava.

Nejdůstp. Monsignore obdržel mnoho dáreků a blahopřání od osady, spolků i jednotlivců. Snad nikdy jsem neviděl tolik lidí v Operní síni. Přejeme mu ze srdce hojnost zdraví, štěstí, Boží požehnání a po tomto životě velkou odměnu v nebi za jeho dobrou práci. Mnogaja, mnogaja ljeta!

DOPISY.

CHICAGO, ILL.

Ctění redakce České Ženy! — Již dlouho jsem nepsala do tohoto listu a přiměl mně k tomu dnes dopis paní Poláškové a paní Vyhnalové, ve kterém píši o tom závažném místě v Carey, O. Ráda bych se tam též podívala, ale nevím jak daleko je to od Chicaga a kolik hodin by to vzalo se tam dostat. Ráda bych se podívala na ta místa, ale bojím se zdali mně dovolí, neb pracuji, a je to těžko, ale budu se modlit, aby mně bylo dovoleno tam jít. Přála bych si paní Polášková a paní Vyhnalová zdali máte medailinku Panny Marie sv. Hostýnské a trochu té vody zázračné, byste mně poslaly. Měla bych velkou radost. — Ráda bych zaplatila.

Píšete že lidé jsou nevěřící, a jak zlí, nesmějí vědět že se modlí, dělají si z vás blázny. Mně se to již také stalo, a jsou to někdy lidé, kteří chodí do kostela, u sebe nosí růžence, bez něho by nikam nešli a z druhého si dělají blázny. A když jsem to viděla bolelo mne to moc. Též mně nadhodili že se modlím a oni ne, ale nedbám, dělám že jejich řeči neslyším. Ublí-

žili mně mnoho, a už jsem leccos zakusila. Znáám lidi, kteří byli velcí katolíci v Čechách, a tady nechtějí ani slyšet o kostelu, ani děti nemají křtěné, a jak jsem viděla mají víc štěstí než rozumu. Štěstí jde jim pod rukama a mají všeho dost, tak oni prý Ho "nepotřebují". —

Za nějaké dva roky se též podívám do Čech a chci se podívat též na Sv. Hostýn, neb na Moravě mám přátele. — V Přerově mám strýčka a blízko Přerova je provdána moje sestřenice, mají tovarnu na cement, a v Moravské Ostravě mám bratra. Tak bych se tam všude podívala a budu se modlit, aby Panna Maria mi dala zdraví a štěstí a se dočkala, neb se velice na návštěvu těším. Stále zde marodím a necítím se dobře. Dlouho ani doktoři nevěděli co mně je, a jeden mi řekl do očí, že si k němu chodím dělat blázny. Myslím, že nikdo nejde doktorovi, když mu nic není. Cítím se trochu lépe a modlím se k Panně Marii o vyslyšení mé prosby, a doufám, že mne vyslyší a ochrání mne od těch zlých lidí.

Též prosím ctěnou redakci, aby mně odpustila moji škrabanici. — Musím též změnit adresu, neb jsem se odstěhovala na stejnou ulici, ale do jiného čísla. Prosila bych byste mně poslali ty druhé sešity České Ženy, neb jsem žádnou neobdržela. Poslední byla z 22. června, číslo 778.

Pozdravuji ctěnou redakci a čtenáře České Ženy a přeji Vám vše dobré.

F. M. K.

(Zasílám 25c do dopisovatelského fondu.)

— — —

Z NOVÉHO YORKU.

Kam s dětmi?

(Podává Jan Horák.)

Máme prázdniny. Již nyní nastává rodičům starost, do které vyšší školy by měli posílati svého syna nebo svou dceru. Zvláště katolickým rodičům musí na tom záležeti, jak jejich děti budou dále vychovávány.

Máme těch "High Schools" všude dosti. Máme také "Catholic High Schools", a máme také

jinou českou katolickou kolej sv. Prokopa v Lisle, Ill. pro jinochy, a máme také českou katolickou Akademii Božského Srdce v Lisle, Ill. pro dívky.

Komu svěříme ten dar od Pána Boha nám svěřený? Někdo řekne: Kam jinam než do "High School". To přijde nejlaciněji. Ale nerozváží, že tam se nikdo o to nestará, aby jinoch, nebo dívka byla nejen učena předepsaným předmětům, ale, aby také byla vychovávána v duchu katolickém. "Špatná společnost kazí dobré mravy", a že ve veřejných i vyšších školách najdete všecku sebránku, netřeba podotýkati. Pak se mnozí rodiče diví, když jejich syn nebo dcera obohacuje se všemi neřestmi, které od svých spolustudujících vidí a slyší.

Nikdo z učitelů není povinen nábožensky mravně své studentstvo vychovávat. Pak se nedivíte, když takové dívky si rodičů neváží, když nemravnost, drzost a nevěra jest jejich "vyšším" vzděláním. Jak mnozí rodičové by sobě a svým dětem prospěli, kdyby poslali své děti aspoň do školy anglické-katolické. Přece by se jim tam uschovaly nezkažené.

Jsou však dosud rodičové, kterým na tom velice záleží, aby děti jejich ani ve vyšších školách neztratily sv. víru v P. Boha a aby tam byly nábožensky mravně vychovávány. Jsou dosud rodičové, kterým na tom velice záleží, aby děti jejich nestyděly se za svůj původ a mateřskou řeč českou. — Proto dbají, aby se svými dětmi mluvili vždy jen v mateřské řeči české. Pak je posílali též do české osadní školy a také nechtějí, aby se jim ve vyšších školách odnárodnily. Pro takové rodiče jest opět dobrá naděje, že mohou své děti posílati do vyšší české katolické školy.

Syna mohou poslati do Koleje sv. Prokopa v Lisle, Ill., kteroužto řídí Otcové Benediktini, a kde pro Čechy a Slováky jest povinný předmět čeština neb slovenština a jen na výslovnou žádost rodičů nemusí syn bráti tento předmět. Tam mají svého syna dobře uschovaného. Tam i při zába-

vách jest student pod moudrým dozorem učitelů. Dnes při levné busové dopravě, ta jízda tak moc nestojí. Bus je dvakrát lacinější než dráha.

Někteří rodičové si myslí, že když by tam svého syna poslali, že by musel studovati na kněze. To se mýlí. Každý student v Koleji sv. Prokopa může studovati na co sám chce, a nikdo není nucen studovati na kněze. V koleji je také dostatek postaráno o zábavu a vyrazení, a každému řádnému studentu se to tam líbí. Jen jedna věc se žádá, a to je poslušnost. Některému se to tam tak zalíbilo, že tam i zůstal. Dle mého názoru, jest to zpravidla vždy dobrý kněz, který si zvolí stav kněžský sám dobrovolně. —

Milí rodiče, kteří chcete, aby Váš syn si zachoval sv. víru, a nestyděl se za svoji mateřskou českou řeč, pošlete jej do Koleje sv. Prokopa v Lisle, Ill., a uvidíte, že toho nikdy nebudete litovati. Na podrobnosti se můžete sami zeptati v koleji.

Kdo z Vás, milí rodičové, chcete poslati svoji dceru do vyšší české katolické školy, pošlete ji do Akademie Božského Srdce v Lisle, Ill., kterouž řídí Ctih. sestry Benediktinky. — Jak klidně můžete spáti, když víte, že Vaše dcera je v dobrých rukou, a že se nemusíte báti, že dcera vaše se schází se svůdci obého pohlaví. — Tam dceři vaší dávají Ctih. Sestry učitelu pobytu v Brookland, D. C. pokyny, jak si v životě svém má počínati. V této Akademii, je o zábavu a vyrazení dostatečně postaráno. Dopřejte dítkám svým, aby tam navštěvovaly kolej neb akademii celé 4 roky, a ne jenom jeden nebo 2 roky. — Bližší vám milerády podají Ctih. Sestry z Akademie.

Vážme si toho, že tu máme vyšší školy české a katolické, a také posíláme své děti do nich. — Až kolej a akademie nebude mít studentstvo české, pak také ta vyšší učiliště přestanou býti česká. — Proto držme se, milí rodičové, toho pravidla že: "České katolické dítě patří do české katolické školy". Zdař Bůh!

CLEVELAND, O.

P. b. P. J. K.! — Čtená redakce, milí čtenářové a čtenářky České Zeny! — Opět přicházím mezi Vás, abych trochu Vám napsala o té mé cestě, nebo návštěvě hlavního města Spojených Států Washington, a obzvlášť o místě našeho pobytu v Brookland, De., což jest asi 15 minut cesty z Washingtonu. Jest to skutečně svaté město, neb jest tam 32 různých řádů kněží a Sester, kteří mají tam své kláštery, kolleje, kostely a podobné. Řádoví kněží a bratři chodí tam ve svých habitech tak jako v klášteře, neb málo venkovních lidí tam přijde, a když vyjdete ven na procházku, potkáváte samé kněze, bratry, Sestry, s usmívajícími tvářemi, zářícím obličejem spokojenosti, jako by v nadpozemské krajině žijící, a jaký klid nebeský vše obestírá. Jaký rozdíl od dnešního světa, kdy většina lidí v horečném chvatu vyhledává všeliké radovánky, kdy rodinný život nepoutá k domovu, jako před několika lety, jak hnusí se jednomu ty oplzlé místnosti, které nazývají pivní zahradou, kde mnohá žena a matka tráví večery, obzvlášť v pátek a v sobotu. O jak d'ábel mámi svět, a lidé mu věrně slouží — pro Pána Boha času nezbyvá. Proto jednomu zdá se tam, že přišel na jiný svět. Jest to též místo, které nazývají malý Řím, co schází jest jenom Svatý Otec. Nikdy jsem nebyla daleko z Clevelandu, jen po dobu světové války navštívila jsem Camp v Chillicothe, Ohio, neb ten čas měla jsem cukrovinkový obchod, — a mnoho mých známých zákazníků, milých to hochů, většinou Katolických Sokolů, zdržovalo se tam, proto jela jsem je navštívit.

Jedna má dobrá přítelkyně, Ctihodná Sestřička má bratra v kolleji Sv. Kříže v Brookland, D. C. Má zvláštní talent v malířství, — proto jeho studie se prodlužují, a na kněze vysvěcen bude až za dva roky, a na návštěvu nemůže přijít domů po dobu čtyř let. — Jeho maminka pí. Bednarová toužila jej navštívit, a já předtím slíbila jsem jí, že budu ji doprovázet. — Ani jsem to snad vážně nemyslela. Až

konečně v pondělí, 6. května přišla jedna její dcera, že maminka se rozhodla vykonat onu návštěvu, a to hned na druhý den 7. Ihned jsem svolila že půjdu tedy s ní. — Kdybych se byla rozmýšlela, možná že bych byla zůstala doma, — neb jsem tak zvyklá, ale též myslala jsem, že mne to přivede trochu na jiné myšlenky. Vyjely jsme vlakem dráhy Baltimore z Clevelandu, v úterý, 7. května večer v devět hodin do Washingtonu a přijely jsme ráno ve středu o půl deváté. Vše bylo nám velice příznivé, i konduktéři na vlaku pomáhali nám s našimi zavazadly, ačkoliv byly tam i jiné osoby mimo nás, jako by měly jsme něco zvláštního při sobě, a taky že ano, bylo to Božské Srdce Páně. Najaly jsme si taxi, opouštíme nádraží a hned spatříme budovu. — Kapitulu Spoj. Států. Asi za 15 minut byli jsme u kolleje sv. Kříže. Ohlížím se, kde asi je vchod v té velké budově, když z postranních dveří vyjde kněz řádu Jesuitů a ptá se zdali někoho hledáme. Pravím že ano, že přijely jsme navštívit p. Jana Bednara. On hned zavedl nás do návštěvního pokoje, a šel nás oznámit. — Bylo to velké překvapení pro Jana, neb jeho maminka přijela neočekávaně, a to právě na den kdy měli prázdniny ze školy, neb byla to středa zasvěcená ochraně Sv. Josefa. Netřeba popisovat jakou radost oba měli. Jak si trochu povíдали, uvedl nás na byt. Přes cestu od kolleje sv. Kříže, mají Retreat House, Sestry Františkanky Zadostučinění; jest to nejmladší větev Rodiny Sv. Františka. Průvodně byl to Řád víry Anglikánské v Anglii, pak po mnohých úvahách o víře katolické, celý řád přistoupil ku církvi katolické roku 1909, a desátého listopadu v onom roce byl přijat do Svaté Cirkve. Ještě dvě z těch prvních Sester jsou na živu a jeden bratr. Konají většinou práci misijnářskou. Zde mají v Brookland dům, kde se dávají duchovní cvičení, též možno tam na doporučení dostat byt a stravu. Mají tam krásnou kapličku, též i svého kněze, a ani Vám nenapadne že jste v cizině; pravý

domov, jeden nemůže více si přát. Každý den o půl sedmé je mše sv., večer o sedmé sv. požehnání. Při mši sv. Sestřičky odpovídají knězi modlitby zároveň s ministrantem, při obětování zpívají. — Pak ptáčekové přiletí, sednou z venku na okna, a provázejí Sestřičky svým zpěvem. Jest to tak dojemné; opět zdálo se mi, že jsem blíže k nebi. Když jsme se se Sestřičkami seznámily, byl půl jedenácté, a jelikož oběd byl ve dvanáct, a nám zbývalo půl druhé hodiny, vydali jsme se na návštěvu Kapucínů, jejichž klášter jest jen 10 minut cesty od Sestřiček. Jest to přísný řád, více jak rok mají nařizeno pěstovat plnovous jako sv. František měl. Zazvonily jsme a náš průvodčí zná se tam se všemi, a bratru Innocenci dovoleno přijímat návštěvy. Když přišel do přijímacího pokoje zůstala jsem v úžase po několik minut, neb zdálo se mi, že ve skutečnosti přišel sám sv. František. Nebeská spokojenost zírала mu z jeho mladistvé, vousy obrostlé tváře a na ten milý pohled nezapomenu do smrti. Přivítal se s námi a zavedl nás na naši žádost do kaple. — O jaká to ruční práce, vše z dřeva vyřezávané, i svícny, kříž, Spasitel, oltáře, nedá se to vypodobnit; žádné jiné okrasy neužívají, neb to krásné vyřezávané dřevo jest okrasa sama sebou. Do kláštera žádná žena nemá přístupu. Pak jsme šly k obědu; bylo nás osm, neb právě ten týden nebylo žádné duchovní cvičení. Hned byly jsme všechny jako jedna rodina, všechny byly milými společnicemi. Byla jsem až pohnuta jejich láskou a upřímností, obzvlášť jedna paní Miss McGee, velice vzdělaná, a zaujímá velké místo ve službách Strýčka Sama, ale nenechala na sobě znáti, že by byla více nežli my. S jakou úctou vzhlížela jsem k ní a ji obdivovala, jak v její zbožnosti i přátelství. Jak šlechtná to duše.

Odpoledne šly jsme navštívit klášter Otců Františkánů, asi 20 minut cesty odtud. Jsem známa s nimi po řadu let, ale pouze dopisy. Mají tam památný kostel Sv. Země, a Františkáni odtud jsou do

Sv. Země též posílání. Nemohu vypsat mé dojmy. Když vstoupíte hlavním vchodem a octnete se v zahradě plné růží a krásných jiných květů, keřů, a podobného, — mezi tím vypíná se socha sv. Křištofa, a kousek dále sv. Františka. Sv. Křištof jest patronem cestovatelů, jest to ohromná socha, nescoucí drahé břímě Dítě Krista. — Socha sv. Františka znázorňuje jej jak prosí malého chlapce, aby neprodával do zajetí holubice, které v rukou drží. Jdeme ku předu a přijdeme do sakristie, kde očekává průvodčí, aby provedl Vás chrámem, kde jsou repliky kapli a oltářů jako jsou na svatých místech v Jerusalemě a jiných městech ve sv. Zemi. Projdete kapli sv. Josefa, a pak naleznete se uvnitř klášterního kostela, který má podobu pětisložitého kříže, — symbol to Křížáků, k uctění pěti ran Kristových. Skoro každou neděli hoří tam na 16 set obětních světél a ve všední dny od 6 do 7 set každý den, ročně na 80 tisíc a více světél jest tam zapáleno. — Hlavní oltář jest uprostřed chrámu, jest na pilířích jako oltář u Sv. Petra v Římě. Krásu uvnitř chrámu nelze vypsat. Architekt, který vypracoval plán tohoto kostela a kláštera, byl světoznámý umělec Aristides Seonori, člen třetího řádu sv. Františka, který zemřel v Římě roku 1928. Byl velice zbožný a štedrý k chudým. Blíže hlavního oltáře jest trůn z bílého mramoru, jako měli za starodávna v Římě, a jest užíván kdykoliv kardinál neb arcibiskup přítomen jest Bohoslužbám. Mše sv. u hlavního oltáře jest sloužena v neděli a v zasvěcené svátky a požehnání Nejsvětější Svátosti též se tam uděluje. Jak dojemný jest průvod s Nejsvětější Svátostí před i po požehnání, neb Svátostánek není na hlavním oltáři. Mnoho Františkánů, nebo i přítomných kněží jde v průvodu, nad Monstranci nesen je baldachýn v podobě velkého slunečníku, celý zlatý, krásnými červenými růžemi protkaný, a jak libezně zpívají a se modlí. Pak jdeme k Božímu Hrobu, který jest pravá replika pravého Hrobu v Jerusalemě. —

Před ním jest Kámen Pomazání. Když Pána Ježíše snali s Kříže a vložily Jej do klína Panny Marie, pak položili Ho na kámen, a podle židovského způsobu pohřbívání, pomazali Tělo vonnými mastmi a zaobalili do plátna. Jdeme skrze nízký otvor do předsíně hrobky. Zde uprostřed na stolku jest Andělský Kámen, jest to úlomek pravého Kamene, na kterém stál Nebeský Posel, když oznamoval radostnou zvěst Zmrtvýchvstání první ráno Velikonoční. Ve zdi jest vytesán Zmrtvýchvstalý Spasitel. Pak opět jdeme pár kroků ku předu ještě nižším otvorem, — musíte se hodně shýbat, a vkročíme do Hrobu, kde leží socha Ukřižovaného na kameni vytesaném ve skále. Jest to velice dojemné, žádné okrasy zde, neb jeden zde nevyhledává krásy. Krása tohoto místa jest krása svatosti, neb i zde jest to místo posvátné, jest to upomínka na strašnou cenu našeho vykoupení, jest to nad naše síly, naplňuje srdce naše božskou láskou. Modlitba vkrádá se na naše rty, jako voda s přetékající nádržky. Po schodech jdeme nad Boží Hrob, kde nalézá se Oltář na hoře Tábor, upomínka na Proměnění Krista. Na tomto oltáři nachází se Svatostánek s Nejsv. Svátostí. — Zde lidé při mši sv. přijímají Tělo Páně. Nad oltářem jest krásný obraz Našeho Pána v oblacích v životní velikosti, po stranách Mojžíš a Eliáš, Andělé v oblacích, vezpod hory Galilejské a pohled na jezero Genesaretské. Nad tím na velkém okně vyobrazen Věčný Otec na majestátním trůnu, pod ním holubice Duch Sv. Zdá se nám, že slyšíme opět hlas Stvořitele: "Tento jest Syn můj milý, v němž se Mi dobře zalíbilo." Opět jdeme dolů, a po jiných schodech k Oltáři Kalvarie. Místo, kde kříž stál jest naznačeno na oltáři; na pravé straně jest trhlina ve skále, způsobená zemětřesením při smrti Kristově. Nad oltářem v sochách životní velikosti znázorněno je Ukřižování. Zaujímá to stranu celého chrámu. — Jakou hlubokou zbožnost vložil sochař do těchto soch, nedá se vypodobnit, když vytesává Krista v okamžiku kdy

známo Mu, že Jeho poslání na tento svět jest ukončeno. On kloní Svou trním ověncenou hlavu, a zvolá hlasem velikým: "Dokonáno jest." Těsně u kříže stojí P. Maria, utěšuje ji sv. Jan, milý Jeho apoštol, kající Magdalena jest u nohou kříže přemožena zármutkem, na pravici Spasitele kající lotr Dismas vzhlíží k Němu plný vděčnosti, neb právě mu přislíbil ráj; opodál stojí učedníci a zbožné ženy, ponořeni v zármutek, měnící se v lásku a klanění. Ze strany se stmívá, a nepřátelé Kristovi zahalují se ve tmu, jediný osvětlený jest Longinus, centurián, který kopím proklál Božské Srdce a právě světlo Víhy se mu rozednívá i některým ze synagogy, i farizeům, kteří před krátkým časem volali: "Ukřižuj, ukřižuj Ho." — Nad nimi na kříži visí nekající lotr Gesmas, proklíná a zlořečí, pod ním vojáci metají los a oděv Spasitele, za křížem na zdi znázorněni města Jerusalema, města jehož osud zranil Srdce Ježíšovo. Těž i zatmění slunce jest znázorněno. — Nad tímto oltářem na oknech vymalován je sv. František, sv. Ludvík, křížácký král a sv. Helena. Pak sejdem se ke kapli sv. Františka. — Nad oltářem jest veliký kříž, pod ním sv. František, a Spasitel levou rukou přibít na kříži, pravou objímá Světce. Pak jdeme na levo do kaple Pokání, kde též nalézají se zpovědnice. Nad oltářem v oně kapli jsou vyobrazení, Ježíš odpouští plačícímu Petrovi, též i Marii Magdaleně. Nato opět po schodech vystupujeme k oltáři Ducha sv. Nad oltářem jest Holubice, Duch Svatý, kolem paprsky královské slávy, s anděly kteří obětují poctu klaněním. — Na straně, kde čte se Evangelium, Kristus u jezera Tiberiatského zesílá učedníky, aby hlásali Evangelium, na druhé straně sv. František z Assisi, věrný napodobitel Krista, žehná svým následovníkům, když vydávají se na cestu, aby přinesli zvěst Evangelia zemím neznámým. Pak jdeme do kaple Naší Milé Paní, kde nad oltářem jest krásná socha Neposkvrněného Početí, po stranách obrazy, Sv. Anna a sv. Joachim při-

vádějí tříletou Marii do chrámu, aby ji zasvětili Bohu, a korunovace P. Marie v nebi po její smrti. Naproti jest kaple sv. Antonína, nad oltářem socha sv. Antonína držícího Dítě-Ježíše — po stranách obrazy jak sv. Antonín rozdává chléb chudým a uzdravuje nemocné. Opět jdeme po schodech nahoru k oltáři Božského Srdce Páně. Nad oltářem krásná socha Božského Pána jakožto: Krále a Středu všech Srdcí, po stranách Kristus zjevuje se Apoštolům po zmrtvýchvstání a ukazuje nevěřícímu Tomášovi ránu v Srdci, a stigmata sv. Františka. Před Kristem na trůně klečí sv. František a sv. Klára, pod jest nápis: Cor Jesu Caritatis Victimam, Venite Adoremus. — Pojd' me a klaněme se Srdci Ježíšovu Oběti Lásky.

(Pokračování.)

Tábor, S. Dak.

Úroda v Jižní Dakotě jest tříděna mezi dobrou a výbornou dle zpráv zemědělského statistika J. J. Kinga. Studené a mokré počasí a prodloužení dostati vládní semena opozdila setbu drobného obilí a sázení korný o 2—3 neděle. Ranče západně od řeky Missouri zlepšovaly se pozvolna, až dosáhly nadprůměrného prospěchu. Ozimka, která předržela nepříznivé poměry z jara, je 81 procent normální. Počítaje s 81 procenty, úroda jest vypočtena na 1,638,000 bušlů ku porovnání z roku 1934 pouze 168,000 bušlů.

Žito učinilo znamenitý pokrok a hlavně v jižní části státu dosahuje vše pod pás normálního člověka a metá. Dne 1. června odhadoval se vzrůst žita na 87 procent u porovnání průměrné úrody za posledních deset let, jež byla pouze 76 proc. Úroda se pácí na 4,396,000 u porovnání s 328,000 za poslední rok.

Jarka jest odhadována na 87 procent normálního vzrůstu u porovnání s poslední úrodou, jež se odhadovala na 18 proc. Chladné počasí bylo velmi příznivé vzrůstu pšenice a jiného obilí.

Oves počítá se na 89 procent normálu u porovnání s 20 proc. minulé úrody, která se odhadovala v 10 letech na 82 proc.

Následkem velikého sucha z roku minulého tráva jest velmi řídká, ale poněvač má dosti vláhy, očekává se dobrá úroda. Průměrný stav na raních západně jest odhadován na 84 procenta u porovnání 37 proc. roku lonského a 82.8 proc. průměru za minulých deset let.

Přírůstek telat je pod normálem a ztráty v prvních měsících byly veliké. Stav dobytka a telat jest 81 proc. s 68 proc. min. roku a 82.8 proc. za posl. 10 let.

Stav ovec odhaduje se na 85 proc. s 73 proc. z roku minulého a s 88.4 proc. za posledních 10 let, vzato průměrem.

Strihání vlny se opozdilo následkem chladného počasí.

Sňatek v sousední osadě. Dne 18. června oddán byl v kostele vodňanském tamním p. farářem Stenzelem Rudolf Souhrada, syn Martina Souhrady od Lesterville a sl. Marie Anna Machova, dcera Františka Macha od Vodňan. Usadí se mezi Tábořem a Lesterville, a budou členy tábořské osady. Blahopřejeme na pouti životní.

Dítě se narodilo. Manželům Václavu Kočerovým narodil se synáček 20. června a byl dne 4. července pokřtěn na jméno Václav Jeho Milostí nejd. panem prelátem Bouškou. Jen mu nepřezdívejte jménem "Džim"!

Odjel do Colorado Springs. Jan Matuška, znamenitý hudebník odjel do Colorado Springs, Colo., kde nalezl pěkné místo v tamní orkestře. Jan jest synem místního lazebníka Jana Matušky, a byl vychován v Táboře.

Vrátila se domů. Paní Marie Žitková z Tyndall, jejíž celá rodina je usazena kolem Tábořa, byla návštěvou ve svém rodišti v Crete, Neb., po dobu pěti neděl a nyní se vrátila domů ze své návštěvy, zdráva a osvěžena. Je vdovou po bývalém bankéři a známém lidumilu Josefu Žitkovi.

Žito šest střevíců a 4 coule vysoké. Na lotě poblíž stavení p. Josefa Pobudy v Táboře je žito, které budí obdiv svým vzrůstem. Dosáhlo dosud výšky 6 střevíců a 4 coule, což jest něco neobyčejného. Má pěkné klasy a přinese dobrý užitek.

Bouře natropila škodu. Dne 17. června strhla se veliká bouře jež způsobila mnoho škod na venkově a v městech okresu. Clark, Nery a Howard byly nejvíce postiženy. Kolem Tábořa spadlo asi coul vody a vítr a černé mraky postrašily silně obyvatele. V Yankton napršelo přes dva coule vody a potok Marne, tekoucí městem, rozvodnil se a vystoupil sedm střevíců nad normál.

Užitek z prodeje lihovin. Co odtáhla velmi škodná prohibice do krajin neznámých, aby se více, jak doufáme, nevrátila, ne-daří se valně tajným prodávacům lihovin. Zato ale stát má pěkné příjmy z prodeje lihovin. Za dva měsíce vzrostl příjem v pokladně státní a jinde na \$240,000. Do 1. května tohoto roku bylo vyplaceno za povolení prodeje lihovin \$210,975.

Zemřel vysokým věkem. V Geddes zemřel H. C. Tucker ve stáří 83 let ve svém domově. Vy-dával časopis v Geddes a jinde po dobu 50 let.

Vládní půjčka na kornu menší. Oznamuje se z Washington, D. C., že půjčky na kornu tohoto roku budou menší, než roku minulého. Určité obnosy budou uveřejněny asi kolem října.

Skládaly sliby řeholní. V sousedním klášteře v Yankton několik dívek skládalo řeholní sliby koncem minulého měsíce, a několik skládalo věčné sliby. Šest sester sv. Benedikta slavilo stříbrné jubileum slibů, dvě zlaté a jedna diamantové jubileum. Sestry tyto vyučují již po 30 let ve škole sv. Václava v Táboře, kde je představenou cti. sestra M. Viléma O.S.B. již skoro 20 let.

Vypláceli přídavek. Homestake Mine v Lead, So. Dak., jedna z největších společností na dolová-

ní zlata, vyplácela svým dělníkům neočekávaný přídavek \$50. Poslední leta jich přijednala na 500.

Byl zvolen do školní rady. V Tyndall porazil místní lékař-chiropraktik při volbě do škol. rady dlouholetého člena téže rady dra Klímu, který za dobu svého úřadování vykonal mnoho pro dobro tamní školy.

Vypěstoval včely bez žihadel. V Nurleigh, N. Jersey, křížením po dlouhých zkouškách vypěstoval Henry Brown včely bez žihadel, a praví, že tento druh snáší více medu než včely se žihadly.

Přišli vyhubit hraboše. Tabor Independent píše ze dne 20. června: "Nedávno přišlo do Lake Andes šest hranatých chlapíků od vlády poslaných, kteří zde setrvali 10 dní při dobrém platu, a peněz jako třísek. Byli sem vysláni vyhubiti na vůkolních farmách, na prázdných lotech a hřbitovech, gofry a zajíce. Na jisto se neví, zdali také nepřišli potlouci mouchy, leda jestli měli assistenta, který by s ních mouchy sháněl během jídla, aby při pořádném nabaštění nebyli vyrušováni. Je to velice pěkné od vlády a někdy od státu se tak starati o blaho lidu.

Dvacetiletá oslava sboru kat. sokola v Táboře. Jak již oznámeno širší české veřejnosti, bude v Táboře českém v Jižní Dakotě veliká sláva, jaké zde ještě není pamětníka. Ve dnech 3. a 4. srpna t. r. slaví místní sbor katolického sokola veřejné cvičení, na němž bráti budou podílu sbory z Nebrasky, Omahy, Clarkson, Dwight, Verdigre, Howells a j. Vedle toho oslavuje sokol 20letou činnost, která byla velmi blahodárná. Účast slíbili: Jeho Mil. nejdůst. biskup B. J. Mahoney, slavnostní řečník dr. Hynek Do-stál ze St. Louis, starosta sokola br. Voller z Chicaga, pokladník a tajemník sokola a předseda Katolického Dělníka br. Václav Jelínek z Omahy a jiní vynikající předáci. Bezpochyby dostaví se kaplan jednoty sokolské, důst.

pán dr. Ed. Čepuran se svou svaťováclavskou kapelou, pověstnou hudbou, důst. p. Karel Oborný, župní kaplan sokola, důst. p. rada Petlach a důst. p. Drbal. Konají se dalekosáhlé přípravy, staví se nové sedadlové stanoviště, 115 střeveců dlouhé a 24 široké. Usadí přes 500 lidí pohodlně. Uprostřed sedadel vyčnívající ven postaveno místo trvalé pro hudbu, postaví se permanentní podlaha pokrytá stříškou pro řečníky a bude zřízen rozhlasovač, takže každý slyšeti bude srozumitelně a jasně. Beseda je obarvena a vše je postupu uvítati co největší počet závodníků, hostí a přátel místního sokola. Přijímáno bude velké množství nových členů, takže míníme, že dosáhneme největšího počtu členů v celé jednotě. Přípravy jsou v běhu a výbor v čele s br. L. A. Cimplem pracuje neunavně, aby vše bylo v pořádku. Tábořský sokol jest znám po českých osadách a má dobrou a zaručenou pověst. Na 4. srpna při těch oslavách sehraje nádhernou operetu v besedě, a již toto představení mělo by přilákati velikou návštěvu milovníků čistého divadla, nemluvě ani o cvičení, o řečnících a jiných zábavách, které v hojné míře budou podávány. Obědy a večere budou podávány v besedě po čas oslav, hudba hráti bude při každém jídle vybrané skladby, tak že srdce každého upřímného Čecha plesati bude radostí, a proto každý zavítá na dny 3. a 4. srpna do našeho Tábora, kde se dosud mluví česky, a správně k tomu.

Proto nenechej si nikdo ujíti tuto příležitost, a dostav se na tyto slavnosti, a pomáhej s námi oslavovati sokola a radovati se nad pokrokem naší mládeže v sokolu sjednocené.

Vzhůru do Tábora na oslavy sokolské! budiž heslem našich krajanů v sousedních státech. Nikdo nebude zklamán ve svém očekávání, a půjde domů potěšen výsledkem té oslavy sokolské, a bude pracovati k tomu, aby ve své osadě, kde dosud není sboru

sokolského, pomáhal založiti nový sbor, který by sloužil ku cti osadě a stal se vůdcem čestným mladému českému pokolení.

Na shledanou v Táboře ve dnech 3. a 4. srpna tohoto roku!

Pisatel těchto črt jest rád, že jest mu popřáno sděliti s českou veřejností tyto tábořské oslavy a bude ho těšiti potrástí poctivou pravici českých přátel a příznivců sokolské myšlenky.

E. A. B.

Fort Atkinson, Iowa.

Čtená redakce a milí čtenáři!

V neděli, dne 30. června, byl veliký den v Protivíně, když vlp. Leonard Fencel sloužil svou první mši svatou. Nechci zde popisovat tuto vznešenou slavnost, neb jsem přesvědčen, že to bude učiněno z povolanější ruky, než je má, jen tolik se musím zmínit, že nevím, kde se tolik lidí sebralo na tuto slavnost. No, museli se sejít z blízka i z dále. — Sešel jsem se zde s panem prof. J. J. Kovaříkem z Nové Prahy, Minn., jenž se svou dcerou také přijel na tuto primici. Potrášili jsme si pravice, ale nebylo mezi námi mnoho řečí, jen tolik mně utkvělo v paměti, že p. profesor mně řekl: "Pište!" No a toto snad mne konečně "rozkévalo", už píši a pan prof. Kovařík bude vinen, když to budete číst, ať se vám to líbí nebo.

Zvláštní významání zaslouží naše sousední osada Festina, kde v minulém měsíci červnu sloužili svou první mši sv. dva primicianti, a sice velp. O. L. Tekippe O.S.B. a velp. Jos. Vollmacke. Oba synové německých rodičů, což je důkazem, že všichni Němci nejsou ještě pohitlerovštělí.

Všem našim primiciantům blahopřejeme, nechat' jim Pán Bůh žehná v novém jejich povolání.

Jak se dovídám, jest velp. Jos. Vollmacke ustanoven kaplanem v sousední osadě Calmar, na výpomoc tamnímu faráři vlp. Peikertovi, jenž už delší čas se netěší dobrému zdraví.

Nejmladší dcera manželů p. a

pí. Jakuba Bustových, našeho osadníka, sleč. Helena Bustova, jež byla ošetřovatelkou nemocných v nemocnici v Mason City, Iowa, zemřela náhle na srdeční vadu. Helenka Bustova graduovala v naší vyšší škole zde roku 1930. a pak se věnovala ošetřování nemocných, byla pro svou milou povahu vážena ode všech, a její náhlá smrt otrásla myslí všech zdejších osadníků. Pohřební obřady z našeho kostela vykonal velp. Václav A. Dostál. Pohřbena byla na zdejším hřbitově za velikého účastenství lidu zdejšího, jakož i téměř celého personálu z nemocnice v Mason City, kde sl. Helenka byla ošetřovatelkou.

Dne 23. června bylo svěcení mnoha darů k okrase našeho kostela. Paní Tom. Barloon darovala sochu sv. Terezičky Ježíšovy. Pan a paní John Tekippe darovali sochu sv. Anny, manželé Fr. Leibold darovali dva elektrické kandelábry u hlavního oltáře. Všechny tyto dary byly posvěceny velp. Peikertem z Calmar za assistance velp. Whitea ze St. Lucas, velp. Val. Hlubka ze Spillville, a našeho faráře velp. W. A. Dostála.

V našem městě je dnes slaveno slavnostním způsobem za zvuků hudby otevření nové olejové stanice, nejmodernějšího druhu, že lepších nemají ani ve velkých městech. Stanici postavil náš krajan Jan Junko z Lawler, a řídit ji bude náš krajan Vojtěch Jíra. Neopomeňte ji navštívit, když zavítáte do Fortu.

Naše město sice moc neroste, ale přece letos už je vidět mnoho oprav, a obchod se den ode dne lepší, tak snad ta toužebně očekávaná prosperita přece jen se vrací, jenom jestli si ji dovedeme potom udržet. Neutráceme více než můžeme vydělat, a možno-li i z toho hledíme odložit nějakou částku na "deštivé" počasí. My máme letos deštivého počasí dosti. Vše utěšeně roste. Trávy je dost. Loni bylo pěkné počasí k sušení sena, ale nebylo

trávy; letos je trávy dost, ale nelze sušit seno. Právě silný lijavec udělal mnoho škody na dráze mezi Fortem a Calmar, že to potrvá několik dní, než se vše opraví. — V brzkou více. Zatím Vás všechny zdraví Adolf Hlubek.

Ignát Herrmann, populární český spisovatel, zemřel.

Praha, 8. července. — Dnes zemřel oblíbený spisovatel a povídkář, Ignát Herrmann, ve své vile v Řevnici u Prahy ve věku 81 let. Tento spisovatel je znám v celé české Americe svými mistrně zkreslenými díly ze života drobných lidí, z nichž mnohá byla uveřejněna v česko-amerických listech. Narodil se 12. srpna 1854. v Chotěboři a mládí své ztrávil v Hradci Králové. Jeho nejznámější romány jsou: "Otec Kondelík a zet' Vejvara", "U snědeného krámu", "Vdávky Nanyňky Kulichové" a jiné.

Spisovatel Ig. Herrmann byl z přesvědčení věřící katolík, a jeho díla jsou opravdu cenná jako je tomu na příklad u spisovatele Raise a jiných. O. v p.!

CO JE CUKROVKA?

Píše Dr. John L. Rice, komisař zdravotnictví města N. Yorku.

Co je vlastně cukrovka? Je nesnadno zodpovědět tuto otázku bez uchýlování se k odborným lékařským vysvětlivkám; ale ke krátkému objasnění postačí, řekneme-li, že cukrovka je porucha, která zavinuje, že tělesné ústrojí není s to zpracovat cukr, jehož se mu dostává jidlem.

Namítnete snad, že co se vás týče, můžete se snadno obejít bez cukru. Ve skutečnosti je to však holou nemožností. Omyl je v tom, že myslíte pouze na cukr, jehož užíváme ke slazení. Ve vědeckém názvosloví lékařském má však slovo cukr význam mnohem širší. Všechna jídla, obsahující škroboviny, potraviny, jako chléb, obiliny, brambory, rýže, makarony a tisíce jiných potravin zásobují tělo cukrem;

neboť jakmile obsažený v nich cukr se promění v těle v tak zv. glukosu. Různé, škrob obsahující potraviny, zásobují tělo teplem a energií a jsou životu nezbytné. I obyčejný cukr, jehož užíváme ke slazení, musí se nejprve proměnit v těle v glukosu, nežli může býti vstřebán.

Při cukrovce existují jisté poruchy tělesných funkcí, jejichž následkem nemůže tělo škrob a cukr spotřebovat, načež glukosa hromadí se nejprve v krvi a pak prochází ledvinami — a cukr objeví se v moči pacientově. Ve slabých případech cukrovky může pacient spotřebovat malé množství cukru a škrobu. V takových případech může bránit objevování se cukru v moči správnou dietou, t. j. odfikáním se potravin, bohatých cukrem a škrobem. Před objevením insulínu bylo přidržování se diety jediným známým léčením a ve mnoha případech znamenalo to skutečné mučení pacienta hladem.

Ve svém příštím článku objasním, jak bylo toto léčení zdokonaleno objevením insulínu.

Harmonium ze skla. V Chřibské u Varnsdorfu žije sklář K. F. Pohl, který vynalezl a sestavil jedinečné harmonium, celé ze skla, a sám se na něm naučil mistrně hrát. Zpráva o jeho vynálezu pronikla až do Paříže a Pohl tam byl pozván, aby význačné hud. franc. společnosti zahrál na své skleněné harmonium. Mozartovy málo známé skladby, které byly napsány pro úplně zaniklý nástroj t. zv. skleněnou harmoniku. Znalci se totiž vyjádřili, že Pohlův skleněný harmonium je zvukem téměř shodné s oněmi zaniklými harmonikami. Se zánikem skleněných harmonik zapadly v úplně zapomnutí i skladby, které pro ně napsal Mozart.

Malý Brehm. Učitel: "Šmíde, co je to mnohokopytník?" — Šmíd: "Mnohokopytník je takový"

vé zvíře, co má moc kopyt..." Učitel rychle vyvolá nepozoru Ptáka: "Na příklad ty Ptáku tam?" — Pták pohotově: "Prosim, švec!"

ČTENÁŘI POZOR!!!

Tímto potvrzuji skutečnou pravdu, že od velkých bolestí kol srdce, zlé neuralgie, bolení zád, hlavy a revmy mne vyléčily kompresy od Bernarda Striže, B. 712. San Antonio, Texas. Stojí jen \$35.00 což je ničím proti velkým účtům lékařským. Celá rodina je může skoro proti všem nemocem užít a vydrží po celý život. Ač nemyšlím, že každého úplně vyléčí, zajisté aspoň velkou úlevu přinesou, když mne z takových nemocí vyléčily. Mrs. Rose Svoboda, Rt. 1, Chamberlain, So. Dak. (Poz. red.: Tento článek nám zaslala pí. Svoboda.)

Zlatá Žíla

Zbavte se útrap a strastí jež toto zákeřné zlo způsobuje, používáním HEMROCOLU, jenž svou utišující a hojící působivostí má za účel, aby bolesti a nepříjemné pocity neodkladně zastavil a další vývin zlaté žíly znemožňoval. — Proč trpět když jest Vám umožněno používání tohoto vyzkoušeného prostředku v soukromí domova, bez nepříjemností, ztráty času a velkých výloh? — Objednejte si HEMROCOL prostřednictvím vašeho lékárníka, anebo zašlete 85c přímo nám, pro trubici HEMROCOLU, a cínovým příkládačem a obdržíte vše s podrobným návodem k používání obratem pošty.

ZDARMA! V tom případě že byste si přál je předem zkusit, napište nám a zašleme Vám HEMROCOL bezplatně na zkoušku. Pište na: **Manford Co., 3906 Laclede (Dept. 67), St. Louis, Mo.**

Pro Katolické Spolky

Zhotovujeme praporey, korouhve, od-jeden tucet, po 85c
znaky, kovové pečete a máme na skladě všechny jiné spolkové potřeby. Držíme zlaté křížky a knoflíky všech katolických Jednot.

Jeden zlatý křížek neb knoflík.....95c
Dva tucty, po.....80c
Kulaté šrob zlaté knoflíky K.D. po 48c

MARIE VESELY,

2418 So. Central Park Ave.

Hawthorne Sta.

Chicago, Ill.

Pavouk "černá vdova".

Z Taylor, Texas, se sděluje, že se tam v poslední době vyskytuje nebezpečný pavouk "černá vdova". Také na jiných místech v Texasu se tento pavouk hodně rozmnožil. Odborník píše o pavoukovi: Pavouk "černá vdova" je nebezpečnější svému vlastnímu plemeni nežli lidem. Samička obyčejně požírá svého manžela a často i své mladé, takže někteří ji jmenují 'domácí hospodyni'. Člověka kousne jen tehdy, je-li zlostná a hladová. Kousnutí tohoto pavouka je však nebezpečnější než kteréhokoli jiného pavouka. Pavouci tito se začínají objevovat na západě i na severu, avšak jejich domovem je slunný jih. Je těžko říci, kdy je pavouk nasycen, kdy se jej člověk nemusí obávat. Když je nasycen, člověka si ani nevšimne a odpovídá. Přední odborník z národního zemědělského odboru praví, že nejlepší způsob ničení tyto pavouky je postříkati všechno, kde se objeví, jako kůlny, stará prkna, kurníky a jiné staré předměty dobrým roztokem kreosotu. Pavouk ten jen velmi zřídka jde do obydlí a většinou se zdržuje ve stavbách nebo kůlnách hospodářských. Je lehce k poznání. Jeho zadeček je černý, lesklý jako sametový a na spodu jeho se nacházejí dvě jasné žluté tečky, jedna kulatá, druhá trojúhelníková. Samička přede sít', která vypadá hrubě a nedokonalé a do ní kladé až čtyři sta vajíček najednou a to všechny do jedné malé boule, podobající se zrnku hrachu. Pavouci tito mají velmi silné čelisti, čili jak se v Texasu říká skráně, kterými napadají své oběti ze strany. Jed jejich se nachází ve zvláštních žlázách ve skráních a do rány je vstříknut zubem, ostrým jako jehla. Jed nejdříve způsobuje svědění a pak následuje bolest, která se rozšiřuje po celém těle

až do prsou a zmenšuje činnost srdce. První pomocí proti jedu tomu se nejlépe osvědčuje: ránu rozříznouti a jed vytlačit nebo vyssát, podobně jako se děje při uštknutí hadem. Doposud jest známo jen několik málo případů, kdy smrt nastala po uštknutí pavoukem "černou vdovou". Loni zemřel jeden krajan ve West následkem tohoto uštknutí.

Jed revmatismu objeven. Pracovník v oboru zhoubných nádorů dr. Freundovi se podařilo nedávno objevit jed revmatismu. Badatel vycházel z poznatku, že pacienti, trpící onemocněním revmatickým, bývají zhusta pronásledováni zároveň též potížemi zažívacími. Věnoval proto pozornost střevním výměškům revmatiků. Připravil z nich výtažek a podrobil různým pochodům, až nakonec získal součástku, kterou hledal: jed kloubového revmatismu. Vstříknuv pak kapku jedu pokusnému zvířátku, předsvědčil se, že se tu klamal. Na zvířátku se zakrátko objevovaly všechny příznaky revmatického onemocnění. Při pozdější bedlivé prohlídce mikroskopické zjistil, že na kloubech jsou známé otoky a uvnitř chorobné změny, příznačné pro rané stadium kloubového revmatismu.

Něco o původu hracích karet. Anglický historik Gurney Benham dokazuje, že hra v karty nepochází z Orientu, nýbrž že je to hra evropského původu. K jejímu rozšíření přispěl vynález dřevorytu, který umožnil poměrně rychlé a laciné zhotovování karetních obrázků. Původ taroků nelze dosud bezpečně zjistiti, jest však jisto, že již v 15. století byly známy v Itálii a v téže době se také objevily první německé karty. Jejich obrázky představovaly původně skutečné panovníky a panovnice. Srdcová králov-

na, zvaná ve francouzské hře Juditou, byla buď biblickou postavou nebo manželkou prvního císaře svatého říše římské. Zvlášť zajímavého původu je srdcový kluk, jenž představoval La Hire, poručíka Panny Orleánské, smělého Gaskoňce, o němž se koncem 15. století vypravovaly dlouhé legendy. Značka, zvaná "pik", znamenala původně meč. Mečovým králem v nejstarším francouzských hrách karetních byl David s mečovou královnou Pallas Athene. "Karo" objevuje se nejdříve ve francouzských hrách a znamená vlastně dlažební cihlu. Pod touto značkou byli znázorňováni stavitelé měst a peněníci. Jako kárový král byl však znázorňován Julius César. Během svého 400letého trvání změnily se značky karet několikrát, přizpůsobující se často historickým událostem. Tak na př. za francouzské revoluce zmizeli z nich králové a byli nahrazeni mudrci, z nichž nejstarší byl starověký Solon a nejmladší Rousseau. Místo královen byly znázorňovány ctnosti. Figury byly malovány v moderních kostýmech, takže větší sbírka karetních her představuje nám národně vývoj panské a dámské módy.

Císař Josef II. zašel kdysi na vídeňský trh, jak se domníval, nepoznan. Koupil dvě vejce a zptal se na cenu. "Dva zlaté," odpověděla boдрá hokyně. — "Vy jste nějak popletená! Což jsou tu vejce tak vzácná?" — "Vejce ne, ale císař."

Postrach kanceláře. "Jaký je ten váš nový šéf?" — "Příšera! Kolik ten už nám připravil bezesných dnů!"

Potrestaný Skot. Patrik z Aberdeenu čekal na stanici londýnské elektrické dráhy a ptá se průvodčího: "Co stojí lístek odtud na nádraží?" — "Dva